

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV VĚD O UMĚNÍ A KULTUŘE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Zobrazení kriminálních zločinců ve filmové produkci 20. a 21.
století na příkladu Bonnie & Clyde a Teda Bundyho**

Vedoucí práce: Bílek Petr, prof. PhDr. CSc.

Autorka práce: Šotolová Lucie

Studijní obor: Kulturní studia

Ročník: třetí

2023

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci na téma *Zobrazení kriminálních zločinců ve filmové produkci 20. a 21. století na příkladu Bonnie & Clyde a Teda Bundyho* vypracovala samostatně, s použitím pramenů a literatury, které jsou uvedeny v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 3. května 2023

Lucie Šotolová

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu této bakalářské práce, panu prof. PhDr. Petru Bílkovi, CSc. za odborné konzultace, pomoc i dobré rady, díky kterým mohla tato práce vzniknout.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá filmovými reprezentacemi dvou zločineckých fenoménů, dvojicí gangsterů, Bonnie a Clydem a sériovým vrahem, Tedem Bundym. Práce nejprve zachycuje faktografický popis života zločinců, na jehož základě vznikla vybraná filmová zpracování. Dále porovnává jednotlivé interpretace s informacemi, které vnímáme jako fakta a též nastiňuje děj filmů a možné interpretace užitých prvků. Práce komparuje díla v rámci jedné zločinecké osoby či dua mezi sebou, a to z hlediska proměny vnímání a zachycování života zločinců v různých historických obdobích vzniku. Hlavním objektem zkoumání je šestice filmů vzniklých ve 20. a 21. století.

Klíčová slova: filmová reprezentace, zločin, Ted Bundy, Bonnie a Clyde

Annotation

This Bachelor's thesis looks into movie representation of two notorious criminal cases: a duo, Bonnie and Clyde and a serial killer by the name of Ted Bundy. Firstly, the work describes factual life stories that the film adaptations are based upon. Then it compares distinct interpretations with real events, which are understood as fact by many. In doing so, it also outlines the basic plot and possible readings of these instances. The paper compares the media depiction of the single offender and the couple, examining them with a focus on changes in the portrayal and rendering of a criminal's life at different points in time. The main object of this study will be six films shot in the 20th and 21st centuries.

Keywords: film representation, crime, Ted Bundy, Bonnie and Clyde

Obsah

Úvod	8
1 Základní pojmy	9
1.1 Reprezentace.....	9
1.2 True crime.....	10
1.2.1 Vrstující popularita true crime.....	11
2 Skutečnost, reálný základ pro filmové reprezentace	13
2.1 Bonnie Parker	13
2.1.1 Dětství a mládí.....	13
2.1.2 Zločinecká kariéra a smrt	13
2.2 Clyde Barrow	14
2.2.1 Dětství a mládí.....	14
2.2.2 Život psance a smrt	14
2.3 Společná zločinecká kariéra Bonnie a Clydea.....	15
2.3.1 Společníci a spolupachatelé	16
2.4 Smrt Bonnie a Clydea: práce texaských rangerů.....	16
2.5 Theodore Bundy	17
2.5.1 Dětství a mládí.....	17
2.5.2 Vztahy, ženy jeho života.....	18
2.5.3 Kriminální život.....	19
2.5.4 Cela smrti a poprava	19
3 Filmové reprezentace Bonnie a Clydea.....	21
3.1 The Bonnie Parker story (1958)	21
3.1.1 Formální stránka filmu	21
3.1.2 Stručné shrnutí děje a důležité poznatky.....	22

3.2	Bonnie and Clyde (1967).....	26
3.2.1	Formální stránka filmu	26
3.2.2	Stručné shrnutí děje a důležité poznatky.....	26
3.3	The Highwaymen (2019).....	29
3.3.1	Formální stránka filmu	30
3.3.2	Stručné shrnutí děje a důležité poznatky.....	30
3.4	Srovnání filmů mezi sebou /závěr/shrnutí	35
4	Filmové reprezentace Teda Bundyho	38
4.1	The stranger beside me (2003)	38
4.1.1	Formální stránka filmu	38
4.1.2	Stručné shrnutí děje či důležité poznatky	39
4.2	Extremely wicked, shockingly evil and vile (2019)	43
4.2.1	Formální stránka filmu	44
4.2.2	Stručné shrnutí děje	44
4.3	No man of God (2021).....	49
4.3.1	Formální stránka filmu	49
4.3.2	Hlavní postavy a jejich zobrazení ve stručném dějovém popisu	50
4.4	Srovnání filmů mezi sebou	54
4.4.1	Detailnější srovnání filmů <i>No man of God (2021)</i> s <i>Extremely wicked, shockingly evil and vile (2019)</i>	55
5	Porovnání filmových reprezentací s objekty pozorování a jejich reálným příběhem	57
5.1	Bonnie a Clyde	57
5.2	Ted Bundy	59
	Závěr	62
	Seznam použité literatury	63
	Seznam příloh	68
	Přílohy	1

Úvod

Pro svou práci jsem si zvolila filmové snímky z dvou tematických okruhů, prvním je Ted Bundy a druhým je známá dvojice Bonnie a Clyde. Ačkoliv se na první pohled může zdát, že usvědčený sériový vrah a dvojice gangsterů nemají příliš společného, spojuje je způsob, jakým byli dobovou společností vnímáni. Bonnie, Clyde i Ted byli přes své činy vnímáni do jisté míry pozitivně: Ted byl ženami obdivován za svůj vzhled a šarm, Bonnie s Clydem představovali romantický příběh dvou lidí, kteří při sobě stáli v dobrém i zlém a zároveň pro společnost představovali hrdiny podobné legendárnímu Robinu Hoodovi. Tato dvě tvrzení potvrzují pro Teda Bundyho dokumentární film *Conversations with a killer: The Ted Bundy tapes* a pro Bonnie a Clydea *The Highwaymen* z roku 2019.

Tito zločinci se stali námětem pro řadu filmů, z nichž některé se nyní pokusím zmapovat z hlediska způsobu reprezentace daných lidí. Vybrané filmy pomocí komparace vzájemně porovnáám z hlediska způsobu zachycení životů zločinců, z hlediska realistického zobrazování známých faktů či z hlediska pozorování proměn interpretací na základě místně časového a kulturního kontextu vzniku děl.

V první kapitole vymezuji důležité pojmy, které je třeba znát k úplnému pochopení práce. Druhá kapitola a její podkapitoly zachycují skutečné životy zkoumaných zločinců a zásadní okolnosti jejich životů. Tato část je důležitá k následnému porovnávání podobnosti děl se skutečností. Třetí a čtvrtá kapitola spolu souvisí, v obou jsou rozebrány filmové reprezentace zmiňovaných zločinců a zároveň mezi sebou porovnávány z výše zmíněných hledisek. Pátá kapitola je věnována komparacím všech reprezentací s poznatky vnímanými jako skutečnost.

1 Základní pojmy

Pro tuto práci je důležité vymezit si základní pojmy, které jsou klíčové k pochopení textu. Nejprve je nutné pochopit, co je myšleno pojmem „reprezentace“, který může mít v rozdílném kontextu jiný význam. Druhý pojem, jenž je třeba charakterizovat, se nazývá „true crime“. Anglické označení by se laicky dalo přeložit jako „skutečný zločin“ či „opravdový zločin“, přesto se ale všeobecně užívá právě anglický pojem, tudíž i v této práci je zmiňovaná tato cizojazyčná podoba.

1.1 Reprezentace

Reprezentace, nebo také re-reprezentace, je lidská schopnost znovu promítnutí čehosi minulého, co jedinec, nebo skupina prožila, zachytila v paměti a pomocí nástrojů mezilidské komunikace (např. řeč, neverbální projev, symbol, ikon či index) následně přenesení do přítomnosti. Člověk však bohužel nemá ve svých schopnostech možnost přenést minulost do přítomnosti dokonale, pokus o reprezentaci se vždy pohybuje na určité hranici mezi skutečností a fikcí. V uměleckých zobrazeních minulosti či historických záznamech, nelze zachytit přesné posloupnosti dne, vždy člověk ve svém vyprávění něco vynechá, na něco zapomene, případně si příběh přibarví, a to i přesto, že se sebevíc snaží o co nejpřesnější a nejobjektivnější popis (Papoušek, 2012).

V této práci se jedná o reprezentace filmové, vybrané filmové snímky odkazují k reálnému světu, reálným událostem prostřednictvím větší, či menší fikce (Papoušek, 2012). Film nikdy nebude naprosto objektivní, vždy jde o pohled scénáristy, režiséra i samotného herce, který roli ztvární. Problematika reprezentací je ale poněkud složitější, nabízí pouze dílčí obrazy reality. Samotný herec je pouze nástroj, shluk znaků, které zastupují něco jiného, v tomto případě jednoho ze zločinců, či lidí z jeho okolí – jde o typický Saussurovský model teorie znaku, kdy něco (herec) zastupuje něco jiného (reálná postava z minulosti) (Bílek, 2012).

Reprezentace historie je možná formou dokumentárního filmu, ale i jako hraný celovečerní film, který obsahuje více či méně fikčních prvků, neboť je zde snaha vytvořit zajímavou zápletku, která v dokumentárním typu filmů není nutná. V této práci jde především o tyto hrané filmy, ty jsou oproti dokumentům více stylizované, subjektivní, více cílí na estetiku snímku či na marketing a následnou sledovanost a popularitu snímků. Dokument je spíše formou výkladu historické události, bývá více objektivní a historicky

více přesný, i tak je ale obraz minulosti dílem režiséra a nejde o naprostou objektivitu (Činátl, Pinkas, 2014, str. 65).

Peter Michalovič ve sborníku *Film a kulturní paměť* ve spojitosti s objektivitou historické reprezentace uvádí, že: „(...) jsme vždy ovlivněni určitými ideologiemi, že jsme závislí na různých režimech pravdy, systémech estetických norem anebo systémech morálních hodnot“ (Michalovič, 2014, str.17). Filmy s kriminální tematikou všeobecně nejsou objektivní, neboť lidstvo vnímá zločiny z morálního hlediska jako špatné, a proto např. vraždu automaticky subjektivně odsuzujeme.

Ve filmech lze najít napodobování situací pomocí symbolických konstruování určitých obrazů, například verbálně zmíněná situace, která se odehrála mimo záběr kamery, může jít též o neverbální náznaky události, či symbolické naznačení pomocí všeobecně známých znaků, které odkazují k něčemu jinému (například nediegetický obraz analogových hodin, jejichž ručičky naznačují posun v čase – divák pochopí, že tento snímek určuje posun v ději, ve skutečnosti však v této události nikdo nestál x hodin před hodinami a nesledoval je dokud nenadešel zobrazovaný čas) (Bílek, 2012).

Reprezentace stejné osoby se může radikálně lišit s ohledem na dobu vzniku snímků, typickým příkladem je zde příběh bratří Mašinů. Díla mění pohled na bratry podle toho, v jakém režimu vznikaly. Reprezentace, vzniklé do roku 1989, je zobrazovaly jako záporné hrdiny, kdežto díla vydaná až po změně režimu, pojaly totožné vyprávění tak, že bratři byli postavami kladnými (Švéda, 2012).

Shrneme-li předchozí poznatky, lze říci, že každý příběh, ač má stejnou kostru opírající se o reálné události, může reprezentovat dané osoby různým pohledem, záleží na tom, jaký postoj zaujímá autor, která fakta vyzdvihuje a která záměrně či nevědomě vynechává.

1.2 True crime

True crime je žánr filmový, či literární a jak už název napovídá, jde o díla zabývající se skutečnými zločiny. Taková díla plní psychologickou funkci, dají jejich konzumentům nehlédnout do mysli zločinců, často poukazují na další úhly pohledu, nebo jen srozumitelně shrnou případy, k jehož informacím by se běžný laik nedostal (Bláhová, 2018, str. 57–59).

1.2.1 Vzrůstající popularita true crime

Ačkoliv je jisté, že příběhy o zločinech provází lidstvo od nepaměti, nelze popřít fakt, že popularita true crime v posledních letech vykazuje v populární kultuře vzestupný trend (Bláhová, 2018, str. 57–59).

Díky novým internetovým médiím, jako je YouTube, Seznam Zprávy – podcasty, nebo například internetová televize Netflix, vzniká v poslední době mnoho true crime obsahu, který je snadno dostupný. Příkladem může být YouTube kanál *Opravdové zločiny*, založen 19.01.2020 a s přes 90 tisíc sledujících účtů. Zde seriálově každý týden vychází videozáznam podcastu o dvou různých případech zločinů (*Opravdové zločiny*). Další velice populární YouTube kanál má název *Krimi Příběhy*, vznikl 09.11. 2019 a k jeho odběru se přihlásilo přes 174 tisíc účtů. I zde se jedná o videozáznamy podcastu, který navíc doplňován fotografiemi z míst činů či klíčových osob, videozáznamy z policejních výslechů, nebo důležitými zvukovými stopami (*Krimi příběhy*). Ze zahraničních YouTube kanálů zmíním *Danielle Kirsty*, ten je odebíráán více než 740 tisíci účty z celého světa. Založen byl již v roce 2014, ale true crime obsah zde začal vznikat až koncem roku 2020, kdy bylo vydáno video *The Candy Man – The Man Who Killed Halloween | True Crime & Makeup*. Danielle Kirsty vydává videa v níž se líčí a zároveň pronáší výklad různých zločinů. Jde o nekonvenční spojení něžného ženského make-up tutoriálu s, často brutálními, příběhy o skutečných zločinech. Ačkoliv se toto spojení může zdát velmi podivné, či nevkusné, její videa dosahují půl milionových až dvou milionových počtů shlédnutí (*Danielle Kirsty*). Podcasty pod službou Seznam zprávy představily pořad *České podsvětí*, který je prací Josefa Klímy a Adama Miklicy. Ti se od července 2020 zabývají českými případy zločinů z devadesátých let minulého století (*České podsvětí*).

Internetová streamovací televize Netflix nabízí kromě filmů a seriálů cizí produkce, také produkci vlastní. True crime se stalo natolik oblíbené, že zde mezi žánry krimi, mají svou vlastní velkou kategorii, kterou lze vyhledat také pod kódem 9875. V roce 2022 byla vydána například krátká série *DAHMER: Monster: The Jeffrey Dahmer Story*, která se podle samotného Netflixu, udržela v celosvětovém žebříčku Top 10 nejsledovanějších po dobu 7 týdnů a v lokálních Top 10 nejsledovanějších se tato série ocitla v 92 zemích. Dílo *Výpověď Johna Wayne Gacyho*, též minisérie, se na celosvětovém žebříčku Top 10 ocitl 3 týdny v kuse. *Neskutečná Anna* je dalším příkladem true crime z produkce Netflixu,

který se na žebříčku globálních Top 10 nejsledovanějších udržel 10 týdnů a lokálně v 94 zemích. (Netflix TOP 10).

Nehodí se, abych zde vypisovala veškeré true crime série a filmy, které za poslední dobu vznikly, neboť by jich bylo skutečně mnoho, ale alespoň obliba těchto tří zmíněných minisérií napoví, že se jedná o nepopíratelně velice populární téma a žánr.

Literární díla z této oblasti jsou rovněž populární, kupříkladu nakladatelství Jota vytvořilo v roce 2022 novou knižní edici *True Crime*, v níž vydali knihu Philipa Carlo s názvem *Richard Ramirez: Night Stalker* a české vydání knihy od Ann Rule: *Ted Bundy, vrah po mém boku* (Databazeknih.cz).

2 Skutečnost, reálný základ pro filmové reprezentace

2.1 Bonnie Parker

První ze známé zločinecké dvojice, se jmenuje Bonnie Parker. Následující kapitoly stručně představí její ranný život a následně pozdější období jejího krátkého života, kdy se dala na zločineckou dráhu.

2.1.1 Dětství a mládí

Bonnie Parker pochází z Roweny v Texasu, narodila se zde v roce 1910 (Greig, 2009 str. 190). Vyrůstala v chudé oblasti jižní části USA v běžné rodině plné lásky, je popisována jako inteligentní, loajální a umělecky založená (Hendley, 2007, str.17, 19).

V roce 1926, tedy v jejích šestnácti letech, se z lásky provdala za Roye Thorntona (Greig, 2009, str. 190), mnoho zdrojů uvádí, že Barrowa též hluboce milovala (Hendley, 2007, str. 17). Manželství s Royem nikdy oficiálně neskončilo rozvodem, je však známo, že spolu pár dlouho netvořili, a to i přesto, že si Bonnie nechala jeho jméno vytetovat na své pravé dolní končetině (Robbins, 2003, str. 83). Před svou kariérou zločince pracovala v kavárně Marco jako servírka, avšak tento podnik v době hospodářské krize, která započala v roce 1929, zkrachoval, a proto se přesunula do jiného podniku s názvem American Café (Robbins, 2003, str. 85).

2.1.2 Zločinecká kariéra a smrt

K prvnímu setkání mezi ní a mužem jménem Clyde Barrow došlo v domě její přítelkyně roku 1930. V tu dobu byl již Barrow hledaný za spáchaný zločin a v únoru tohoto roku byl zatčen a uvězněn. Bonnie jej zde navštívila a propašovala mu do věznice zbraň, díky které se Clydovi podařilo uprchnout. Tím započala jejich společná cesta coby kriminálních zločinců, při které došlo k mnoha odcizení cizího majetku včetně automobilů, krádeží větších či menších finančních obnosů a vraždám (Robbins, 2003, str. 86-87).

Mladá žena byla zatčena a strávila ve věznici několik týdnů mezi měsícem březnem a červnem v roce 1932, v červnu následujícího roku se vážně poranila při autonehodě a zároveň u ní došlo k četným popáleninám na noze. Nelze určit, zda Bonnie vůbec někdy vystřelila ze zbraně, jak některé filmové snímky ukazují, výpovědi svědků jsou s tím

v přímém rozporu (Hendley, 2007, str.18). V listopadu 1933 společně s Clydem unikla pokusu o zabití v Dallasu, kterému se však nevyhnula 23. května 1934, kdy zemřela nedaleko města Gibsland ve státě Louisiana (Hendley, 2007, str.21-23).

Smrt dvojice byla plánem, jehož součástí byl FBI agent Whitley, texaský ranger Frank Hamer, šerif Henderson Jordan a Methvinovi, kteří vyjednali ušetření života syna Henryho za pomoc s dopadením Bonnie a Clydea (Schneider, 2009).

2.2 Clyde Barrow

Clyde Barrow je znám jako druhý z dvojice Bonnie a Clyde i jako člen Barrow gangu. Následující podkapitoly představují nejen jeho život, ale částečně i život bratra Bucka Barrowa, jenž byl významnou součástí gangu a podílel se na mnoha nelegálních činnostech.

2.2.1 Dětství a mládí

Starší z dvojice se narodil 24. března 1909 v Texaském městě Telico. Clyde Barrow, stejně jako Bonnie Parker, pochází z chudé desetičlenné rodiny, která se v roce 1921 přestěhovala do Dallasu. Díky chudobě, v níž vyrůstal, vznikla jeho touha po rychle nabytém bohatství (Hendley, 2007, str. 16).

2.2.2 Život psance a smrt

V roce 1926 došlo k zatčení bratrů Barrowových za krádež krůt, o tři roky později byli oba bratři zatčeni znovu, v obou případech ve věznici pobyl pouze Clydeův bratr Buck. V roce 1930, kdy se poprvé setkal s Bonnie, byl Clyde zatčen za loupež, uvězněn ve věznici Waco, kde použil zbraň, jenž mu tam propašovala Bonnie a dostal se tak z věznice ven. Následující měsíc po prvním zatčení byl opět dopaden a držen ve vězeňské farmě v Easthamu, odkud se dostal až v lednu roku 1932, na podmíněčné propuštění. Jeho motivem ke zločinům byla především jeho nechuť a lenost k práci, neměl žádný hlubší motiv k zabíjení lidí, zabíjel proto, že mu lidé stáli v cestě za jeho cílem, tedy za penězi a také protože nechtěl být dopaden a uvězněn (Hendley, 2007, str.19).

Nechuť, kterou vůči práci choval potvrzuje fakt, že během věznění na farmě v Easthamu, si raději nechá sekyrkou odstranit dva prsty chodidla, aby nebyl nucen pracovat (Hendley, 2007, str. 21-22). Ačkoliv výše uvádím, že neměl jiný motiv k zabíjení lidí, než peníze

a snahu zůstat na svobodě, v dětství se malý Clyde vyžíval v tom, že mučil malá zvířata, například zamezoval přívodu vzduchu drobné drůbeži, lámal křídla odchycenému ptactvu a následně si užíval pohled na jejich utrpení (Hendley, 2007 str. 2 v kapitole 1).

Zatčení členové gangu, kteří přežili, tvrdí, že Barrow byl vůdčí osobnost a Parker jej poslouchala (Hendley, 2007, str.18). Život Bonnie a Clyde a však nikdy nebudeme znát naprosto přesně, neboť nebyli zatčeni živí, ale byli usmrceni bez možnosti jakéhokoliv výslechu či obhajoby. Nejsou k dispozici záznamy z jejich vlastního pohledu, vlastních zkušeností, ale dostupné informace jsou získané z jiných zdrojů (Greig, 2009, str. 190).

2.3 Společná zločinecká kariéra Bonnie a Clyde

Parker a Barrow jsou označováni jako nejznámější zločinecký pár v historii USA, primárně společně vykrádali obchody s potravinami a benzínové pumpy. Jejich největší zisk nikdy nepřekročil tehdejších deset tisíc dolarů, banky nebyly jejich hlavní cíl, jak je často ukazováno v dílech reprezentujících jejich životy (Hendley, 2007, str. 15).

V březnu 1932, měsíc po Clydeově podmíněném propuštění, došlo k prvnímu skupinovému trestnému činu, společně vykradli obchod v texaském městě Kaufman. Barrow gang, jak si skupina okolo této známé dvojice říkala, měla společně na svědomí nejméně 12 vražd, mezi jejichž obětí patřili především policisté, kteří se je snažili zatknout (Hendley, 2007, str. 15), dalším zločinem, za který byl gang zodpovědný, byl útok na věznici kvůli záchraně jejich přátel (Hendley, 2007, str. 16).

Výhodou gangu byla tehdejší špatně financovaná policejní zařízení a též zastaralé zákony, které ztěžovaly práci policistů při překračování hranic států. Dalším důvodem, proč gang tak dlouho unikal spravedlnosti, byla nemožnost federálních agentů (FBI) používat zbraně a zatýkat, zatímco Bonnie a Clyde byli vybaveni velice rychlým automobilem značky Ford V-8 s velice výkonnou zbraní (Hendley, 2007, str.17).

Bonnie a Clyde si velice dobře uvědomovali svou popularitu, stejně jako mnoho dalších zločinců jejich éry, tedy éry hospodářské krize ve Spojených státech Amerických. Dvojice milovala pozornost médií, Bonnie i Clyde se navzájem fotografovali (viz příloha číslo 1a), zvláště pak ozbrojeni svými zbraněmi (Hendley, 2007, str. 12 a str.16). Publicitu si zvětšovali také zveřejňováním poezie Parker a také tím, že firma Ford využívala Barrowovu oblibu jejich značky automobilů k vlastní reklamě využívající podpis

známého gangstera (Greig, 2009, str. 193). Důvodem, proč byli tak oblíbení, je samotná hospodářská krize, kvůli které bylo mnoho obyvatel USA bez práce. Tito lidé pak obdivovali Bonnie a Clydea za jejich boj proti zkorumpovaným veřejným podnikům, proti finanční síle, proti lidem, kteří měli více než oni (Hendley, 2007, str.17).

Lidé považovali Bonnie a Clydea za milenecký pár, ačkoliv není skutečně známo, zda spolu opravdu udržovali milenecký poměr, některé zdroje totiž uvádí, že Clyde mohl být homosexuál či asexuál, který neměl zájem o pohlavní styk (Hendley, 2007, str.18).

2.3.1 Společníci a spolupachatelé

Bonnie a Clyde po celou dobu svého působení nepracovali pouze sami, pár měsíců v roce 1932 s nimi spolupracoval Raymond Hamilton, ten byl později v roce 1934 na útěku z věznice Eastham, odkud mu bývalí spolupachatelé pomohli prchnout. Od roku 1932, po Hamiltonově odchodu, se ke dvojici přidal William Daniel Jones. Následující rok se trojice rozrostla na pěti, neboť se přidal Ivan Marvin Barrow, kterému se přezdívalo Buck a jeho žena Blanche. O dva měsíce později Buck umírá ve státě Iowa v policejní přestřelce a jeho žena je zatčena, stejně jako W.D. Jones, který je zatčen v listopadu téhož roku (FBI archiv, viz obrazová příloha číslo 3b).

V roce 1934 dvojice pomohla na svobodu pěti vězňům z Easthamu. Kromě zmiňovaného Hamiltona, byl mezi nimi též Henry Methvin, jenž byl s dvojicí v úzkém spojení až do jejich smrti (FBI archiv, viz obrazová příloha číslo 3b, c).

2.4 Smrt Bonnie a Clyde: práce texaských rangerů

Vláda státu Texas najala texaského rangersa Franka Hamera, aby se o případ Bonnie a Clydea postaral, čímž oficiálně vzdala snahu o zatčení dvojice při životě (Hendley, str.19, 2007). Frank dvojici již delší dobu sledoval, když společně s policejním oddílem připravoval léčku na jedné z cest, kudy měl pár ten den zaručeně projíždět. Skupina měla pokyn střílet po šedém sedanu značky Ford, jenž Clyde řídil. Léčka spočívala v tom, že u silnice byla přistavena zdánlivě porouchaná dodávka Iversona, otce Henryho Methvina, jehož Clyde znal. Cílem pasti bylo donutit dvojici zastavit či alespoň zpomalit natolik, aby bylo možné po nich vystřelit. Clyde, který dodávku spatřil, opravdu přibrzdil a tým na rozkaz Hamera začal do šedého automobilu střílet. Celkem se mělo jednat o 167

zásahů, z nichž 50 přímo zasáhlo Bonnie a Clydea, kteří neměli šanci se bránit a na místě svým zraněním podleli (Robbins, 2003, str. 94).

2.5 Theodore Bundy

Ted Bundy, celým jménem Theodore Robert Cowell, je v dnešní době znám jako americký vrah a sociopat s pohlednou tváří (Michaud; Aynesworth, 2019). Datem narození této osoby bylo 24. listopadu 1946 a za své činy byl odsouzen k trestu smrti na elektrickém křesle, který byl vykonán 24. ledna 1989, kdy byl v 7:13 ráno prohlášen za mrtvého (Lewisová, 2012).

2.5.1 Dětství a mládí

Theodore Robert Cowell se narodil ve státě Vermont. Identita jeho vlastního otce mu byla tajena, neboť jeho matka Eleanor Cowell zůstala na výchovu sama. Neprovdaná dívka s dítětem byla v místní komunitě nepřijatelná, a proto chtěla své dítě dát k adopci. Dva měsíce s ním nebyla v kontaktu, když se její otec, chlapcův děda, rozhodl přistoupit k oné adopci, Eleonořini rodiče ho začali vychovávat jako vlastního syna (Macpherson, 1989). Později se Eleanor seznámila s jistým Johnnym Culpepper Bundym, ke kterému se i s hochem přestěhovala a Johnny si chlapce osvojil (Sastry, 2020).

Sám Ted o sobě tvrdil, že jeho dětství bylo krásné a ničím se nevyvíjelo normálu, jeho rodina a blízké okolí však uvedlo, že se chlapec vyhýbal společnosti a mnohokrát překročil určité morální i legální hranice (Kettler, 2020). V domě Cowellů však bylo časté násilí, především ze strany Tedova dědy, domnělého otce. Například jeho teta Julia uvedla pro Vanity Fair, že se jednou probudila a viděla Teda, tehdy batole, pokládajícího řeznické nože kolem jejího těla. Prokazatelně se také ví o jeho raném zájmu o zbraně, mučící nástroje, o jeho násilných představách a kresbách. Eleanor Cowell také promluvila o jeho fascinaci knihami o vraždách, násilí a později i velmi násilné pornografii (Macpherson, 1989).

Po osvojení Johnnym Bundym se Ted nikdy neptal po svém pravém otci, s Johnnym však nikdy moc dobře nevycházel. Ve třinácti letech našel chlapec svůj rodný list, kde bylo uvedeno, že otec je neznámý (Macpherson, 1989).

Studium probíhalo úspěšně, byl velice chytrý a nadaný. Vystudoval psychologii a práva na vysoké škole (Sastry, 2020).

2.5.2 Vztahy, ženy jeho života

Jako mladý muž se často plížil ven a skrze okna pozoroval nahé, nebo svlékající se děvčata. Projevoval známky voyeurismu, což je podle dr. Lewise, zabývajícím se psychologií Teda Bundyho, jeden z prvních náznaků sexuálních násilníků, či vrahů (Macpherson, 1989).

Bundy byl velice pohledný a charismatický muž, který neměl problém zaujmout mnoho vzdělaných žen a také byl schopen vést odděleně milostný sexuální život a zvláště pak násilný pohlavní styk zakončený vraždou (Macpherson, 1989).

V prvním ročníku vysoké školy se Bundy údajně hluboce zamiloval do jisté dlouhohlasé dívky, která byla z vyšší společnosti a po roce známosti se s ním rozešla. Tuto skutečnost prý zamilovaný mladík nenesl vůbec dobře a upadl do dlouhotrvajících depresí, dokonce opustil studia (*opravdové zločiny*, 2020). V této době se Ted rozhodl změnit, kradl v obchodech, aby měl draze vybavený byt, začal o sebe více dbát, zajímal se o politiku a dívka se k němu po čase vrátila. On však celou dobu plánoval odplatu, zasnoubil se s ní a následně se s ní rozešel (Berlinger 2019, *Rozhovory s vrahem*).

Vrah byl v dlouhodobém vztahu s Elizabeth Kloepfer, která pod pseudonymem Kendall napsala knihu *The phantom prince: My life with Ted Bundy* (Kendall, 1981). Seznámení proběhlo v univerzitním baru Sandpiper Tavern v Seattlu roku 1969 a ihned ten večer u ní přespal (Kendall, 1981, str.10-13). Ona vše od začátku jejich vztahu považovala za pohádkové, ale náznaky Tedových změn nálad brzy rozpoznávala (Kendall, 1981, str. 30). Ve vztahu měla o Tedovi jistá podezření, na jejichž základě kontaktovala policii (Aynesworth, 2019, str. 161), specificky se mělo jednat o vzhledovou podobnost muže na identikitu, shoda značky vozidla, britský přízvuk, sekera, sádra, již našla v domě, drahé oblečení i jméno podezřelého (Kendall, 2019, str.56-58, 64). I když se pár později rozešel, stále jí posílal vzkazy, květiny a telefonicky se s ní snažil spojit, nadále jí vyznával svou neutuchající lásku (Kendall, 2019, str.106,109-111).

Během soudních procesů se oženil s ženou jménem Carole Boone (Michaud, 2019, str. 35), s níž měl později dceru (Berlinger 2019, *Rozhovory s vrahem*).

2.5.3 Kriminální život

Kromě voyeurismu, také kradl v obchodech, pracoval jako psycholog na lince prevence sebevražd, kde několikrát chladně zavěsil hovor člověku v krizi. Poté pracoval také jako člen vyšetřování sexuálního napadení v Seattle Crime Prevention Advisory Commission, zatímco si pečlivě plánoval vlastní vraždy se sexuálním motivem (Macpherson, 1989).

Podle vlastního odhadu má na svědomí 37 obětí ze států Washington, Utah, Colorado, Florida a Idaho, ale věří se, že jich bylo mnohem více (Lewis, 2012). Svou první oběť napadl v únoru 1974 v pokoji jednadvacetileté studentky Washingtonské Univerzity, sexuálně ji zneužil a následně zbil kovovým předmětem, načež dívka utrpěla trvalé poškození mozku (Lewis, 2012). V témž měsíci Bundy zavraždil další studentku tamtéž. Následně se jeho vraždy stupňovaly a jeho oběťmi nadále setrvávají mladé dívky (Sastry, 2020).

Ve státě Washington byla pohřešovaná nová dívka, která zmizela v březnu 1974 a o měsíc později zmizela dívka další. U těchto dvou případů se policii podařilo získat očitě svědky, kteří viděli muže s nepřehlédnutelným sádrovým obvazem na ruce, lákajícího studentky ke svému autu pod záminkou pomoci s těžkými knihami. Dívky zlákaných stejnou metodou bylo minimálně o tři více (Lewis, 2012).

Další metoda Teda Bundyho byla obdobná, zahrnovala sádrový obvaz na noze, velký kufr a jeho automobil značky Volkswagen Brouk (Lewis, 2012). V oblasti Sammamishských jezer použil sádro na ruce a záminkou mělo být vyložení plachetního člunu z vozidla (Catherine, 2009).

Bundy se přiznal ke svým nekrofilním sklonům (Berlinger, 2019, *Rozhovory s vrahem*), tento fakt potvrzovala i částečně rozložená těla, která byla, navzdory svému rozkladu, čerstvě umytá a pokrytá nově nanesenou vrstvou make-upu, pravděpodobně se záměrem zkrášlit rozkládající se obličej (Cawthorne, 2009).

2.5.4 Cela smrti a poprava

Ted Bundy byl poprvé zatčen v Salt Lake City, kde se pomalu jedoucí vozidlo zdálo policistovi podezřelé, a tak jej zastavil k namátkové kontrole. V automobile našel mnoho indicií, že by se mohlo jednat o hledaného útočníka, včetně vlasu, který byl později identifikován jako shodný s Malissou Smith, jednou z obětí. Carol DaRonch, jedna z mála

přeživších Bundyho útoků, jej pak jednoznačně označila za svého únosce. Po mnoho soudních přelíčení Ted Bundy uprchl otevřeným oknem z knihovny a po týdnu jej opět zatkli. Druhý útěk se Bundymu podařil skrz otvor ve stropě své cely (Cawthorne, 2009).

Po delším časovém období, kdy Ted Bundy dokázal unikat spravedlnosti, jej znovu zatkli, tentokrát na Floridě. I zde na sebe vrah upozornil tím, že se začaly pohřešovat mladé dívky v krátkých časových intervalech. Bundyho se podařilo zatknout, identifikovat, následně shledat vinným a odsoudit k smrti na elektrickém křesle. Poprava byla vykonána po relativně dlouhém životě v cele smrti (Cawthorne, 2009).

Než došlo k samotné popravě dne 24. ledna 1989, poskytoval na cele smrti rozhovory s FBI agentem Billem Hagmaierem, kterému se otevřeně přiznal k několika vraždám (Michaud, 2019, str. 64), další rozhovory poskytl Michaudovi s Aynesworthem a ti společně vydali knihu *Ted Bundy: Conversations with a Killer*. Ted Bundy s nimi popisoval své zločinné činnosti z pohledu třetí osoby, aby zamezil tomu, že by se k činům doznal. Vysvětloval, jakým způsobem vrah mohl uvažovat, pomohl definovat pojem „sériový vrah“, ale také se snažil trvat na své nevinně a hledat logická vysvětlení toho, proč je podezřelý, ale nevinný (Michaud; Aynesworth, 2019).

3 Filmové reprezentace Bonnie a Clydea

Z dvojice gangsterů, kteří se v době velké hospodářské krize v USA stali legendami, se v průběhu let stal námět mnoha filmových, seriálových či knižních reprezentací. Legendou jsou označeni například v knize *Bonnie and Clyde: The Lives Behind the Legend* (Schneider, 2009). Seriálovým příkladem je dvoudílná série *Bonnie & Clyde* (Baresford, 2013), která popisuje život dvojice od dětství až po jejich smrt. Pro tuto práci byla vybrána tři filmová zpracování, která jsou v této kapitole podrobněji rozebrána.

3.1 *The Bonnie Parker story* (1958)

Nejstarší ze zvolených filmů se jmenuje podle ženy, kterou je jeho příběh volně inspirován. Ústřední postavou je právě Bonnie, působící zde jako feministická ikona, která se umí sama o sebe postarat. Je vůdčí osobou celého gangu, vede útoky před policií, ale zároveň projevuje svou ženskost, kdy zachrání situaci s ozbrojeným dítětem. Film byl natočen v roce 1958, tedy v období, kdy byla na počátku tzv. druhá vlna feminismu, jejíž hlavním cílem byla snaha o osvobození žen z pomyslného domácího vězení, neboť v USA byl mediálně podporován ideál ženy v domácnosti (Vodáková, 2003, str. 337-338). Feministky se dostávali až k možné dominantní pozici ženy nad mužem (Vodáková, 2003, str. 338), čehož příkladem je právě tento film, v němž rozhodně Bonnie představuje dominantní osobu nad muži v gangu.

3.1.1 Formální stránka filmu

The Bonnie Parker story je film z roku 1958, jedná se o černobílý snímek zachycující příběh mladé feministky, Bonnie Parker, tu herecky ztvárnila Dorothy Provine, narozena 20. ledna 1937 v jižní Dakotě (Katz, 2012, str. 1184). Clyde byl zahrán Warrenem Beattym, narozeným 30. března 1937 v Richmondu (Katz, 2012, str. 112). Ačkoliv je zřejmé, že autoři chtěli ztvárnit příběh na základě reality, je více než očividné, že došlo k výrazným i méně výrazným odchylkám, aby se film více zalíbil divákům. Spíše než o hrdinském pojetí narativu jako jakýsi novodobý Robin Hood, jenž bohatým bere a chudým dává, je tento film plný vražd bez většího důvodu, loupeží a přepadení. Bonnie je v tomto snímku stavěna do vůdčí role, rozdává rozkazy, odmítá muže, kteří se jí dvoří, velice často je ona tím člověkem, používajícím zbraň. Tento film zachycuje tzv.

mikrosvět Bonnie Parker, která vystupuje v subsvětě gangsterů a chudých obyvatel USA. Kokeš ve svém díle definuje subsvěty v rámci fikčního světa, který film tvoří, jako zastoupení určitých společenských skupin a vzorce chování, v tomto případě jde o gangstery, kteří se lišili od běžných obyvatel svým způsobem života (Kokeš, 2015, str. 67). Mikrosvět Bonnie se střetává s mikrosvěty mužů v rámci společného subsvěta.

Je překvapivé, že ačkoliv jde o film vytvořený časově nejbliže ke skutečným událostem z mnou vybraných ukázek, liší se s realitou nejvíce. O této odlišnosti se ještě v této práci zmíním.

3.1.2 Stručné shrnutí děje a důležité poznatky

Muži jsou v tomto filmu zobrazeni jako sexuálně motivovaní nápadníci Bonnie. Z úvodu se mladá žena v restauraci baví se svým nadřízeným o jejím manželovi Dukovi Jeffersonovi, který byl odsouzen na 175 let odnětí svobody. Zde je vidět prvotní náznak toho, že ji přitahují muži, kteří mají spojitost se zločinem. Po chvíli do podniku vchází nový zákazník, Guy Darrow, ten se pokouší rozvázat jí šaty, pozoruje její pozadí a oslovuje ji přezdívkami, které se běžně užívají spíše mezi mileneckým párem. Toto si Bonnie nenechá líbit a v sebeobraně jej opáří horkým omastkem se slovy: „Well, maybe I'm a little bit too hot for you to handle.“ (volný překlad: možná jsem pro tebe až příliš sexy). Bonnie skutečně nemá problém se o sebe postarat, a to i přesto, že kvůli této sebeobraně přišla o práci.

Guy ji však večer následuje až k jejímu bytu a chce se jí zmocnit, ale Bonnie vytahuje zbraň a vyhrožuje mu smrtí, Guy odchází a přináší si zbraň větší, načež ho mladá žena pustí k sobě do bytu. Zločinec se zbraní jí láká, aby se s ním vydala na dobrodružství, neboť stejně už nemá práci, ani peníze. Jejich rozhovor přeruší klepání majitele podniku, který Bonnie nabízí její pracovní pozici zpět za jistou sexuální protislužbu, což žena odmítá, majitele odstrčí a vrací se do bytu, kde Guyovi potvrzuje svou účast.

První zobrazený zločin se odehrává 15.12. 1932, ve Wichita Falls, jak je uvedeno v nediegetickém titulku, dvojice společně okrádá zdejší bar. Akci viditelně užívají, společně se smějí, po dokončení si popěvují a ona kouří cigaretu. Snaha o divácky zajímavou scénu je vidět právě v tomto baru, kdy dvojice ustřelí pípu na točené pivo a barman je celý mokry od tryskajících nápojů.

Hned další scéna na benzínové pumpě je opět ukázkou zločinu, obsluhující muž doplní benzín, zkontroluje hladinu oleje v jejich vozidle a následně je na něj mířeno zbraní, Guy jej posílá pryč a dvojice z místa bez zaplacení odjíždí. Než ale odjedou z dohledu, Bonnie svou zbraní z dálky vystřelí a benzínová pumpa po zásahu vybuchuje v plamenech, což je ukáзка toho, že dvojice opět škodila soukromníkovi, ne státu a bance. Grandiózní výbuch je dalším prvkem sloužícím k diváckému obdivu.

V patnácté minutě jsou zločinci pronásledováni policistou na motocyklu, dvojice se mu snaží ujet, ale když vidí, že to nepůjde, zastaví a následně Bonnie převezme situaci do vlastních rukou a policistu svou zbraní na místě popraví. Poté následuje scéna, v níž policisté omylem pronásledují jiný milenecký pár a Bonnie s Guyem dál unikají. Film se tak vysmívá jakési neschopnosti policistů.

Nediegetický titulík odděluje pomyslnou první část filmu a přesouvá nás do města Neosho ve státě v Missouri o půlrok později. Bonnie je nucena žít na opuštěném statku, hygienu musí provádět v napajedle pro dobytek a Guyovi vyčítá, že toto není ten život a dobrodružství, které jí sliboval. Pár se dokonce poprvé explicitně hádá.

Další scéna zachycuje rozhovor mezi Guyem a jeho bratrem Chuckem, který plánoval, že se svou manželkou bratra navštíví. Telefonát ze strany Chucka pozoroval Tom Steel, který dostal za úkol zločince dopadnout. Než Chuck s ženou odjedou, podaří se jim, pravděpodobně omylem, nabourat vůz Toma Steela, což divák může vnímat jako další výsměch policejním složkám. Dále se dozvídáme, že Chuck je podmíněčně propuštěn z věznice, neboť policisté doufali, že je zavede právě k Bonnie a Guyovi, což se také stalo a farmářský dům, kde se všichni ukrývají, obklíčí skupina policistů v čele s Tomem Steelem. Guy policisty včas vidí, ale Bonnie, sedící v houpacím křesle, si myslí, že je její přítel pouze paranoidní a až do poslední chvíle, kdy se ozve výstřel, nebere jeho slova vážně.

Scéna pokračuje akčnějším tempem, střelbu doplní hustý dým a všichni prchají do vozidla, prorážejí garážová vrata a Bonnie z automobilu střílí do policistů. Gang se vydává na cestu a ukončuje tím etapu života na farmě. Nediegetický titulík oznamuje, že následující zachycené události se odehrávají 28 června 1933 ve americkém státě Iowa.

Čtveřice se společně schází u ohniště, konzumuje jídlo z konzerv a Bonnie si stěžuje, že přepadávají jen drobné podniky, a dokonce použila hyperbolu: „to za chvíli budeme dětem krást peníze z prasátek“. Poukazuje tak na její nespokojenost se špatnou finanční situací a raději plánuje přepadání bank, k čemuž je potřeba více lidí. Bonnie se, coby vedoucí gangu, rozhoduje, že ta další osoba, která jim má v přepadání pomoci, je její manžel Duke Jefferson a plánuje jeho útěk z věznice. Zde se scéna opět stává akční, policejní psi jsou skupině na stopě, ale štěkot je včas upozorní a gang prchá. Bonnie s Guyem běží k řece a ona situaci zachraňuje odhozením Guyovy bundy po proudu, čímž psy poslala po falešné pachové stopě. Bonnie je zde hrdinkou, feministkou, která zachrání nejen sebe, ale i svého partnera. Chuckova žena byla naopak polapena, když viděla postřeleného manžela. Akční scéna končí a následuje nediegetický titulek hlásající, že se přesouváme do dubna 1934.

Divák se poprvé seznámí s Dukem Jeffersonem ještě za mřížemi, žena za ním přichází na návštěvu a říká mu o plánu k útěku, opět jde o feministický moment, kdy žena jde zachránit muže.

Bonnie následně musí odlákat dva muže od mostu nedaleko věznice, kde byl plánovaný Dukeův útěk. Zde mladá feministka využívá svých ženských zbraní, oba muže si odvede do soukromí a později žárlivému Guyovi naznačí, že s muži pravděpodobně měla milostný poměr. Tuto poněkud klidnou scénu střídá další akční přestřelka, tentokrát při útěku Dukea z vězení, střílí nejen Duke, ale přidává se i Bonnie a pomáhá mu.

První společné loupežné přepadení v bance není ve filmu explicitně ukázáno, ale divák si tak vyvodí díky scéně, kde si trojice rozděljuje lup, zatímco rádio mluví o vyloupené bance. Bonnie se rozhoduje jít spát, zatahuje závěs do své ložnice a osamělí muži mají mezi sebou drobný žárlivý spor, neboť Duke je stále její manžel, zatímco Guy její partner ve zločinu. Guy po tomto rozhovoru odchází a Duke má viditelně dobrou náladu, vchází do pokoje Bonnie a sleduje ji při převlékání, té toto jeho počínání vadí a radí mu, ať odejde. Duke na to nespokojeně odvětví, že jsou přeci stále manželé a naznačuje tím plnění manželských povinností. Bonnie však vytahuje zbraň, zamíří na manžela a řekne: „Dokud nás smrt nerozdělí.“ Bonnie jej tak velice svérázně odmítne, pro diváka je tato scéna úsměvná a ženy v mladé gangsterce mohou vidět svůj vzor.

Duke se ale nevzdává a uprostřed noci se tiše plíží zpět k ní do pokoje, není jisté, zda ji chtěl sexuálně zneužít či si k ní pouze lehnout, nebo ji pozorovat. Bonnie s touto možností počítala, a proto předem kolem své postele rozmístila ostré předměty, o které si Duke s hlasitým výkřikem poranil bosá chodidla a Bonnie tak dala jasně najevo, že není radno si s ní zahrávat, ačkoliv je to „něžná“ žena.

V 54. minutě se Bonnie seznamuje se svým sousedem Paulem, jenž k ní přijde s prosbou o použití jejich telefonu, oba spolu flirtují, což je zajímavé, neboť toto je víceméně první muž, se kterým ona dobrovolně flirtuje z upřímného zájmu. Výjimkou je též fakt, že tento muž nebyl zločincem, možná proto k němu měla jiný přístup a neměla pocit, že se musí chránit zbraní.

Bonniinu ženskost zachycuje její chování k dítěti, které gangu zcizilo klíče k vozidlu a mířilo na gang zbraní, která se později ukázala být falešnou atrapou zbraně. Bonnie v sobě projevila mateřskou lásku a snažila se s malým chlapcem zacházet tak, aby jim zcizené klíče vrátil, nabídla mu žvýkačku.

Následně však mladá gangsterka znovu podpoří svou dominantní pozici v gangu tím, že nechá Guye i Dukea těžce pracovat s bahnem na trase projíždějícího vozidla s penězi, zatímco ona dává rozkazy a ladně kouří cigaretu. Když je past na neprůstřelné sřezené vozidlo banky hotová, ocitají se v nedaleké blízkosti skauti se svým vedoucím. Přítomnost skautského oddílu působí v této scéně komicky, pro děj je jejich zachycení nepodstatné. Při střelbě na neprůstřelný vůz, se skauti polekají a prchají do bezpečí, což je humorný kontrast k odvážným gangsterům.

Loupežné přepadení bankovního vozidla, plného velkým obnosem peněz, se úspěšně daří díky Bonniině odvaze. Ona nejprve prostřelí díru ze spodní části vozu, vloží do ní Dukeovu košili, jenž zapálí a prchá do bezpečí, vozidlo tak představuje časovanou bombu. Aby muži uvnitř vozidla přežili, musí jej opustit, šířící se oheň uhasit a vystavit se tak možnosti zastřelení gangem. Bonnie toho využívá a požaduje veškeré bankovky, jež automobil veze.

Nyní se děj přesouvá do Louisiany v červnu 1934, do posledního dne Bonnie a Guye. Policisté v čele s Tomem Steelem čekají na průjezd Bonnie a Guye, vědí kudy přesně pojedou a mají tak příležitost popravit je. Akčnost scény zvýrazní hádka obou gangsterů

i automobil projíždějící kolem policistů jako první, když se však zločinci blíží, řídí vozidlo Bonnie. Guy si v blízkosti policistů ukrytých za keři všímá, že jde o past a hlasitě zvolá na svou partnerku, ať změní směr jízdy, nastává všeobecný zmatek, střelba, převrácení automobilu na bok. Těla dvojice nejsou již explicitně ukázána, konečným záběrem je pohled na točící se kolo ve vzduchu a kouř.

Zakončením filmu je nediegetický hlas Bonnie, konstatující, že toto byla pouze jednosměrná jízda. Věděla, že jejich způsob života vede nevyhnutelně k jejich předčasné smrti. Závěrečná titulková část je doplněna skutečnými fotografiemi z života Bonnie a Clyde.

3.2 *Bonnie and Clyde* (1967)

3.2.1 Formální stránka filmu

Film *Bonnie a Clyde* vznikl v roce 1967, tedy 33 let po smrti obou reprezentovaných osob. Je důležité mít na paměti, že tato časová mezera mohla způsobit změnu náhledu lidí na dvojici a zpětně ji romantizovat více, než tomu bylo v době jejich života. Film má silný emocionální potenciál, zachycuje období od roku 1931 až do okamžiku smrti Bonnie a Clyde, je zde snaha přiblížit divákovi právě jejich pohled na své životní rozhodnutí, které diváci znali především z novinových článků z pohledu zákona.

Akčnost filmu při cestách v automobilu navozuje zvolený hudební doprovod a zrychlená jízda, v přestřelkách hlasité zvuky výstřelů či v některých částech křik Blanche. Hudební doprovod od Charlese Strouse slouží jako jakýsi kontrastní prostředek ke zmírnění povahy násilných scén, podle Mervyna Cooke se jedná o tradiční využití americké country hudby v bělošských filmech 60. let minulého století (Cooke, 2011, str. 405). Časoprostorová heterogenita je podpořena neustálým cestováním gangu mezi státy a častými záběry z auta. Časově jsou zachyceny roky 1931-1934 řazeny chronologicky, žádné nekonvenční časové skoky zde viditelné nejsou.

3.2.2 Stručné shrnutí děje a důležité poznatky

Než začne samotný hraný syžet, uvádí nás do děje nediegetické titulky s fotografiemi a krátkými medailonky o Bonnie Parker a Clydeu Barrow. Bonnie ztvárnila herečka Faye Dunaway, narozena 14. ledna 1941, která byla za tuto roli nominována na Oscara (Katz, 2012, str. 427). První hraná scéna představuje samotné setkání dvojice, která ihned značí

jistý zločinecký podtext celého díla, Bonnie totiž ihned obviní muže stojícího u auta její matky, že jej chce zcizit. V následujících okamžicích se Bonnie přímo dozvídá, že Clyde právě opustil věznici a ona jej vyzývá k loupeži v nedalekém obchodě. Při této výzvě si Bonnie svými rty smyslně pohrává s hrdlem lahve nápoje a Clyde v ústech drží sirku, tyto dvě gesta mohou poukazovat na dobové vnímání obou zločinců společností jako romantické symboly lásky a sexuality.

Po krádeži společně prchají a Bonnie se cítí Clydem přitahována, snaží se jej líbat, ale on odmítá, tím je naznačena Clydeova možná asexuální povaha, která však popírá předchozí úvahy o vnímání dvojice jako milenecký pár. Clyde mladou servírku přemluví ke společnému dobrodružství a teprve v následující scéně se navzájem poznávají, zde se Clyde projeví jako lehce egoistický muž, když říká, že jen s ním se Bonnie dostane ze stereotypu nudného života servírky. Naznačení, že pouze on je její spása a též jeho snaha jí ihned změnit účes, vypovídá o jeho dominantním postavení.

Následující scéna v prázdném domě, který zabavila banka místnímu farmáři, poukazuje na důvod, proč byli tito zločinci mezi běžným obyvatelstvem oblíbení: k domu přišel původní majitel, který se chtěl se svou rodinou naposledy podívat na svůj domov, Clyde jej nechal vystřelit do oken domu, jako jakousi pomstu bance, která farmáři dům zabavila. Bývalý majitel i muž, černé pleti, kterého majitel přivolá, s radostí vysklí pár oken, a nakonec Clydeovi poděkují, že si mohli alespoň takto ulevit od vzteku směřujícího k bankám a státu. Zmíněný afroamerický přítel farmáře pak zřejmě poukazuje na americkou minulost s otrokářstvím, neboť z filmu vyplývá, že jde o přísluhovače.

Děj pak pokračuje s přepadením první banky, to se ale nepodařilo, neboť zmíněná banka nedávno zkrachovala. Tím film poukazuje na hospodářskou krizi, která byla v době reprezentovaných osob aktuální. Clyde proto přepadá malý obchod a se zbraní v ruce „nakupuje“, zde jej napadá řezník se sekáčkem na maso a film poprvé zachycuje moment, ublížení jiné osobě, muž naštěstí přežívá a pomáhá policii s identifikací Clydea.

Bonnie s Clydem nezůstávají jako dvojice, ale do svého budoucího gangu přibírají také C. W. Mosse, kterého potkávají při opravě auta. Zajímavým detailem jsou zde dvě cedule na budově jeho autoopravny, jde o reklamy na Coca-colu a Pepsi-Colu, dvě konkurenční firmy. Je možné, že umístění obou mohlo znamenat zoufalost majitele opravny a snaha získat více peněz za použití propagačních materiálů obou značek.

Clyde opět demonstroval svou dominantní pozici v počínajícím tříčlenném gangu, když po téměř nepovedeném přepadení banky hlasitě nadává Mossovi. Toto přepadení bylo prvním incidentem, kdy poprvé zemřel člověk. Gang se následně ukrývá ve tmě kina, kde zrovna hraje muzikál. Bonnie si následně doma popěvuje část písně z muzikálu „my chceme prachy“ a její bezstarostnost vyvede Clydea z rovnováhy. Clyde projevuje náklonnost ke své partnerce tak, že jí nabízí odvoz domů, aby nebyla obviněna z vraždy, má záchranářský pud. Bonnie však zachraňovat nechce a Clyde se s ní pokusí o romantické hrátky, stále se však necítí na víc než na pár polibků, tuto asexualitu překoná až k závěru celého filmu, ale ani zde divák nic explicitně nevidí, lze si tak vyvodit pouze z následného hovoru mezi oběma.

Gang nezůstává pouze tříčlenný, ale ve 34. minutě k domu dorazí Clydeův bratr Buck s manželkou Blanche. Buck se s Clydem vřele vítají, Blanche ale působí zcela nepatřičně, nechce se fotit, vypadá nesvá a příliš slušná, později se divák dozvídá, že jde o dceru pastora, Bonnie ji několikrát před Clydem imituje, je očividné, že Blanche nemá v lásce a několikrát žádá svého partnera, aby se Blanche zbavili, zvlášť poté, co celý gang svým křikem prozradila.

Důležitý moment filmu je jejich první setkání s Frankem Hamerem, texaským rangerem, který je překvapí u jezera v Missouri. Clyde mu vyčte, že raději nechrání obyvatele v Texasu a chce jej zabít, gang naštěstí dostává lepší nápad – vyfotí se s Frankem a pošlou fotografii do novin, tím ničí Frankovu pověst, neboť vypadá, jako jejich komplic. Hamer plivá na Bonnie, a to v Clydovi probudí ochránářské pudy, stahuje Franka do vody s cílem utopit jej, ale nakonec jej nechá žít a svázaného Franka pošle na loďce do středu rybníka.

Následující přepadení poukazuje na jejich přesvědčení, že okrádají pouze banky: farmáře se zeptají, zda jsou peníze jeho nebo banky a nechají mu je, zbytek zcizí. Tento farmář pak vypovídá jako svědek a říká, že k němu se zachovali slušně, a proto jim pak donese květiny na hrob. Toto vypovídá o zpětném vyjádření režisérů, neboť věděli, že Bonnie s Clydem budou již brzy dopadeni a zabití.

Dojemná scéna s Bonniinou rodinou, a především s její matkou, zobrazuje křehkou duši Bonnie. Jde o snahu zločince ještě více v divákových očích „polidštit“ a vzbudit ještě větší soucit v závěrečných okamžicích jejich života. Další takovou snahou o soucit, je scéna, kdy se Bonnie ke Clydeovi přitulí a on jí vyzná lásku.

Akční scéna, kontrastující tomuto vyznání lásky, přináší obklíčení policisty, kouř, krev, smrt Bucka, Blanchin záchvat pláče. Další kontrast představuje moment, kdy Bonnie otvírá dveře automobilu a vítr ji nadzvedne sukni, zde se v akční scéně objevuje Bonniina ženskost, jde o podobnost se známým zachycením Marilyn Monroe.

Ze scény prchají již pouze ve třech – Clyde, Bonnie a Moss. Třetí ze zmíněných jde shánět pro dvojici vodu ve stanovém městečku, tam oblíbené zločince dav poznává, obdivuje a chce jim pomoci. Trojice pak pokračuje až k otci Mosse, ten je na syna zdánlivě pyšný a všem nabídne svůj dům k pobytu. V soukromí svému synovi nadává a později společně s Frankem Hamerem pomáhá dvojici dopadnout.

Film též poukazuje na Bonniin talent v oblasti poezie, píše známou báseň o sobě a svým partnerovi Clydovi, ten chce báseň poslat do novin a pozdější záběr ukazuje, že ji skutečně otiskli. Clyde zde opět poukazuje na svou sebestřednost, když říká, že v té básni je celý jeho život a že si jej díky té básni budou lidé pamatovat.

Závěr filmu ukazuje zradu Mosse, po nákupu Bonnie a Clydea se syn zdržel v jednom z obchodů a Clyde s Bonnie odjíždí z města s tím, že se pro něj za několik minut vrátí, po cestě dvojice přizastaví u krajnice, kde Moss starší opravuje svůj vůz a Clyde plánuje s opravou pomoci, vyleze proto z automobilu a z nedalekého keře se spustí palba. Bonnie i Clyde jsou, zasaženi mnoha kulkami, na místě mrtví a pro umocnění tíhy situace již do konce nikdo nepromluví.

3.3 *The Highwaymen (2019)*

Nejnovějším ze snímků je film *The Highwaymen*, fabule filmu se stále soustředí na Bonnie a Clydea, i nadále jde o úsek událostí před jejich slavným dopadením, kdy je na jejich automobil stříleno a jsou tak popraveni na místě. Forma narace se mění perspektivou nahlížení na události, v hlavní roli jsou texaští rangeři Frank Hamer a Maney Gault, z jejichž pohledu je film vyprávěn. Franka Hamera ztvárnil herec Kevin Costner, který se kromě herectví věnuje též režii a produkci filmů (Katz, 2012, str. 322) a jeho kolegu Maneyho ztvárnil Woody Harrelson, herec narozený 23 července 1961 v Texasu (Katz, 2012, str. 634). Tatáž reálná událost jako v předchozích snímcích je zde zobrazována z opačné strany pomyslné barikády dobra a zla.

3.3.1 Formální stránka filmu

Film *The Highwaymen* je koncipován striktně chronologicky, syžet se odehrává během jednoho roku, útekem z vězeňské farmy z Easthamu počínaje, smrtí Bonnie a Clydea konče. Ačkoliv se jedná pouze o jeden rok, film působí zdlouhavě kvůli jeho častým momentům, v nichž se neděje nic zásadního, například jízda vozidlem opuštěnou krajinou, nebo čekání na akci. Prostorově je film mnohem pestřejší, zachycuje například Eastham, budovu guvernérky, domovy obou rangerů a více států USA (Texas, Oklahoma, Louisiana).

3.3.2 Stručné shrnutí děje a důležité poznatky

Nejnovější z trojice filmů zachycující Bonnie a Clydea je pojat odlišným způsobem než předchozí dva. Úvodní scéna zachycuje dramatický průjezd vínově zbarveného vozidla, které řídí žena v šatech, bílých rukavičkách, klobouku a po zastavení si čte módní časopis. Zdánlivě elegantní žena vystupuje na louce u lesa nedaleko věznice, podpatky se jí zabořují do změkklé hlíny a se zbraní v ruce kulhá směrem k lesu. Není jí vidět do obličeje, takže zůstává anonymní. Úvod je plný kontrastů, kdy zdánlivě něžná, elegantní žena řídí automobil a se zbraní v ruce jde po špatně udržované zemi. Současně s touto situací se ve vězeňské farmě Eastham v Texasu plánuje útek. Dozor na koni je ohrožován zbraní a muži v pruhovaném oblečení se dávají na útek. V tentýž moment žena u lesa začíná střílet do vzduchu, aby prchající vězni věděli, kterým směrem prchat. Takto dramaticky byl zachycen útek Clydea z věznice roku 1934, jak bylo naznačeno v nediegetickém mezititulku.

Následuje prostřih na Madam Miriam Ferguson, guvernérku, která řeší právě uskutečněný útek z věznice. Její kolegové vyjadřují své překvapení, neboť nikomu jinému z této věznice nikdy utéci nepodařilo. Zároveň zde padá informace, o tom, že Bonnie s Clydem jsou na útěku již dva roky a též o tom, že je dvojice mnohými považována za hrdiny. Opět zde dochází k přirovnání k Robinu Hoodovi, načež guvernérka namítá, že Robin Hood by kvůli benzínu v hodnotě 4 dolarů nevráždil pumpaře, a proto je nutné dvojici zastavit. Zoufalost situace umocňuje fakt, že guvernérka svolí k tomu, aby byli do akce přizváni texaští rangeři, kovbojové, které se státu před časem podařilo zastavit.

V navazujících scénách se divák poprvé seznámí s hlavními hrdiny tohoto filmu, nejprve s Frankem Hamerem, kterého guvernérčini muži oslovili jako prvního. Jelikož je muž již

v důchodovém věku, je doma i se svým neobvyklým domácím mazlíčkem, divokým prasetem, které může značit jakousi absurditu celé situace. Do scény přijíždí také Frankova manželka Gladys, které vadí, že chtějí jejího muže opět vystavit smrtelnému nebezpečí. Ráno se Gladys probouzí vedle prázdného místa, což symbolizuje jakousi ztrátu a emoční prázdnotu. Frank totiž vstal dříve, aby si vyzkoušel, zda pořád umí střílet. Na poli se setkává s mladými chlapci, kteří prohlubují v divákovi vnímání věkového rozdílu a Frank působí ještě starší. Zároveň zjišťuje, že nemá dobrý postřeh a uvědomuje si své stáří, ale přesto se na náročnou cestu dopadení zločinců vydává.

Prostřih na noční scénu, která je jednou z více akčních v tomto snímku, ukazuje Bonnie a Clydea jako neohrožené gangstery, kteří kouří cigarety, v druhé ruce drží své zbraně a za červeného osvětlení přepadají manželský pár. Červené světlo nevypadá jako součást narativu, nýbrž jako symbolické naznačení nebezpečí.

Součástí filmu jsou časté záběry na vozidla projíždějící typickou americkou prérií. Automobil osamocený na dlouhé cestě, kdy je člověk vydán na pospas svým vlastním myšlenkám, může symbolizovat tíživost situace, ve které se Frank nachází, neboť ví že jede na nebezpečnou akci, která jej jakožto starého muže, může stát život. Napjatou atmosféru umocňuje nápis „Go, Bonnie & Clyde“, jenž ukazuje, že stojí proti oblíbeným lidem a jeho boj bude o to náročnější. Zároveň jej míjí vozidlo s mladými ženami a předjíždí ho. Opět jde o připomínku jeho stáří a pomalosti.

Ve dvacáté minutě filmu se divák seznamuje s druhým texaským rangerem Maneyem, ten žije na samotce u silnice v domě své dcery a vnuka. Pozemek je označen cedulí hlásající, že je vlastněn bankou a je na prodej, což vytváří jakousi absurdní situaci v kontrastu s tím, že se Maney vydá dopadnout Bonnie a Clydea, kteří bojují proti bankám, tedy proti instituci, která jim zabavila dům.

Maney působí ještě starším dojmem než Frank. V kontrastu s vnukem působí velmi unaveně, nekonzumuje svou snídani a raději ji věnuje vnukovi. Očividně trpí nějakými psychickými problémy, které se v průběhu filmu vysvětlí, když vypráví výčitkách z velkého množství zabitých lidí a nočních múrách, které kvůli tomu často mívá. Frank z povzdálí pozorující život starého kolegy usoudí, že bývalého kolegu ušetří dalšího nebezpečí a na cestu se prozatím vydává sám.

Poměrně zábavná scéna odlehčí tíživou atmosféru filmu: jde o Frankův nákup zbraní, vykoupí totiž naprostou většinu zboží v malém obchodě se zbraněmi. Před obchodem na něj u vozidla čeká Maney, který poznal Franka, když jej pozoroval nedaleko domu. Odlehčeně se navzájem dobírají kvůli faktu, že jsou oba již staří, přesto se na další cestu vydávají společně. Na stáří dvojice je poukázáno ještě mnohokrát, například při vzpomínání na koňská sedla, která prý nebyla tak tvrdá jako sedačky Frankova vozidla, nebo při snaze obou rangerů doběhnout mladého kluka později ve filmu.

Některé scény řeší také morální aspekt vraždy, Maney říká, že ženu by nikdy nestřelil a bez varování Clydea též střelit nechce, naopak Frank takové morální dilema neprožívá.

Nediegetický titulok uvozuje příjezd dvojice do Dallasu v Texasu. Tam mají možnost vidět zdejší chudobu a tím lépe pochopit, proč se Bonnie, Clyde a mnoho dalších muselo uchýlit k nelegálnímu způsobu získávání financí. Dallas byl totiž místem, kam se Bonnie a Clyde často vraceli, a proto se dvojice rangerů vydala právě tam. Ukryli se za jedním z domů a procházeli přepisy telefonních hovorů, získaných díky federálnímu odposlechu.

Během pozorování domu, ve kterém se mají gangsteři momentálně pravděpodobně nacházet, si všimají projíždějícího automobilu, hozené lahve se vzkazem a následně chlapce, který jde lahev sebrat. Rangeři se za chlapcem vydávají, ale kvůli svému stáří a pomalému běhu jim chlapec uniká a přelézá přes plot, což jejich stará těla již nezvládají. Maney a Frank se nehodlají vzdát a žádají o pomoc místního šerifa, jde o humornou scénu, v níž šerif o svém kolegovi prohlásí, že má „IQ stěrače u auta“, ale že vyrůstal s Bonnie a může rangerům poskytnout nějaké informace, jedná se o Teda Hintonu.

Rangeři získávají informace o možném pohybu hledaných osob v okolí a jelikož počítají s možnou přestřelkou, vydávají se na místo u rybníka, kde se pokouší střílet na pomyslný terč, neboť ví, že jsou staří a potřebují trénink. Neustálé poukazování na jejich věk může odkazovat k překvapujícímu závěru, kdy se jim skutečně podaří zastřelit oba mladé lidi, mající mnohem více energie, rychlejší vozidlo a čerstvé zkušenosti. Maney je zobrazován jako muž trpící na problémy s častým močením, díky čemuž má možnost spatřit situace, které by jinak vidět nemohl, například v zadní ulici spatří gang vykrádající obchod. Jde o uměle vytvořené momenty, díky kterým se narace filmu může posunout dál.

Nedaleko domu Bonniiny matky se místní farmář stává svědkem přestřelky gangsterů s dvěma strážníky. Na toto místo činu se vydávají i Frank s Maneym a pokouší se najít více důkazů, než dosud našli policisté. Film poukazuje na fakt, že rangeri byli chytřejší než státní policie, Frank jako důkaz považuje například pohozený salát u vozovky, který mu napověděl, že Bonnie veze pro svou rodinu dárek – králíka. Dále zkoumá náboj, aby zjistil, kdo z gangu byl střelcem a podle stop na zemi usoudil, že dívka má zraněnou levou nohu. Poukazuje se tu na neschopnost policie zajistit veškeré možné důkazy.

Následující scéna na benzinové pumpě odkazuje na oblíbenost Bonnie a Clydea. Ačkoliv se rangeri pokusili podplatit obsluhu pumpy, bylo jim oznámeno, že kdyby muž dvojici viděl, tak by jim spíše popřál štěstí, než aby je udal. Frank nakonec násilím donutí obsluhu říct kam zločinci jeli a dvojice rangerů se vydávají v jejich stopách. V moment příjezdu do slumu, jehož obyvatelé stojí vozidlu v cestě, se film snaží vzbudit v divákovi emoci lítosti nad zdejší chudobou, ale zároveň ukazuje jednotu, v níž chudí lidé dokážou stát za zločinci, kteří bojují na stejné pomyslné straně, jako oni.

Logické myšlení ukazují staří muži u řeky, zatímco zkoumají důkazné materiály ponechané zde zločineckým gangem. Poukázáním na nedopalky cigaret jiné značky, než kouří Bonnie či Clyde, si správně vydedukují přítomnost třetí osoby. Prázdna lahev od opiové tinktury jim napoví, že Bonnie trpí velkými bolestmi a jelikož našli lahev prázdnou, mají šanci gang dopadnout v nejbližší lékárně.

Následuje další explicitně zobrazená střelba na policistu rukou Bonnie, na tuto scénu navazuje zachycení Franka a Maneyho na křižovatce váhající, kam se vydat dál. Z rádiové stanice, které jakoby náhodou Maney naladí, zní mimořádné hlášení o smrti dvou policistů 30 kilometrů od nich. Tato zdánlivá náhoda, až příliš nápadně vsazená do děje, pomáhá rangerům určit směr jízdy. Jelikož se tato událost stala ve státě Oklahoma, tedy mimo Texas, kde měli od guvernérky udělené pravomoci, nebyli k místu činu puštěni. Proto odjíždí se snahou dostat do nejbližšího města s lékárnou.

Ve městě tráví společně čas v kavárně a následně se opět projevuje staří mužů, Maney odchází vyprázdnit močový měchýř a jakoby náhodou zahlédne gangstery, kolem kterých se shromáždí dav lidí. Oblíbenost Bonnie a Clydea je nezpochybnitelná, kromě davu příznivců film ukazuje mnoho žen oblékajících se v Bonniině stylu. Gang byl nejen

oblíbený a veřejností podporovaný, ale Bonnie se díky fotografiím, otištěným v novinových plátcích, stala módní ikonou.

Akčnost filmu podporuje moment, v němž dvojice rangerů gang dohání a Clyde záměrně svůj vůz stočí směrem k prašné ploše vedle silnice, prudkým zatačením vozidla zvedá prach a jejich pronásledovatelé nevidí na cestu. Frank s kolegou mají tendence střílet do prašného oblaku s nadějí, že někoho zasáhnou, po chvíli však zastavují a zjišťují, že jsou na ploše sami, gangsteři využili prach a špatnou viditelnost k nenápadnému úniku. Tato scéna poukazuje na inteligenci mladých gangsterů a naivní činy starých rangerů.

Nezdařený pokus o dopadení gangu je podpořen deštěm a potměným obrazem. Frank s kolegou se nevzdávají a vrací se do rodného města Bonnie, kde spatří její rodinu s bílým králíkem. Usoudí tak, že gangsteři zde již byli, darovali rodině králíka a nyní už jsou opět pryč. Bílý králík by mohl symbolizovat Bonniinu laskavost, její pozitivní vztah k rodině a divák, ačkoliv vidí film z pohledu Franka a Maneyho, může cítit potřebu „fandit“ zločincům.

Frankova návštěva otce Clydea Barrowa je dramatická, otec se za svého syna zprvu přimlouvá a nastiňuje ho jako nevinného malého hochy, který měl hlad, a proto kdysi ukradl kuře a od té doby je pronásledován. Následně se Frank svěří, že on kdysi chtěl být kazatel či kněz, ale kvůli pomstě zabil člověka. Frank s Clydem mají společné, že kvůli jednomu špatnému rozhodnutí se jejich život ubírá jinak, než plánovali. Tento rozhovor mezi Frankem a otcem Clydea končí překvapivě: otec ranguera prosí, aby gang zastavil, neboť Clyde se sám nevzdá a rodina si přeje, aby už byl konec.

Významným momentem filmu je barové setkání Franka a Maneyho s jistým Wadem McNabbem, kterého později nacházejí mrtvého v jeho vlastním domě. Tento okamžik je silně emočně laděný díky dešti, tmě a pomalé chůzi, Maney má výčitky svědomí a utápí se v minulosti. Naopak Frank Hamer zde působí jako bezcitný vrah. Následně společně uvažují, kam se mohl gang dál vydat a napadlo je, že by mohli jet do rodného města třetího z gangsterů, jemuž patřil výše zmiňovaný nedopalek cigarety – Henryho Methvina.

V domě Henryho otce, vlastního farmu na dřevo, nacházejí cigarety značky Camel, jež je Bonniina oblíbená. Ve skříni objevují dámské i pánské šaty a u popelníku kartáč na

vlasý. Vše napovídá tomu, že zde gang přespává a rangeři s pomocí místního šerifa domlouvají spolupráci Ivyho Methvina, otce Henryho. Vzniklá dohoda slibovala ušetření života Henryho za předpokladu, že se od zbytku gangu oddělí. Ivy s dohodou souhlasí a pomáhá rangerům se lstí spočívající v předstírané poruše nákladního vozu. Využili Clydeovu dobrotu, neboť věděli, že bude chtít starému Ivymu pomoci a zastaví u něj. Ve filmu je zachycena také problematika levné pracovní síly Afroameričanů, Ivy je totiž využíval na své farmě.

Plán vychází, Clyde při pohledu na porouchané vozidlo přítele Ivyho zastavuje. Než stačí vylézt z vozidla ven, se slovy „ruce vzhůru“ se spustí střelba na oba zločince za zvukového doprovodu piana. Jediná slova, která ještě zaznívají je Maneyho: „Manos arribas“ španělský výraz pro výzvu k vzdání se. Jde o symbolický návrat k jeho vzpomínkám na den, kdy musel střílet bez varování, opět se jedná o náznak výčitek a vnitřnímu mikrosvětlu Maneyho.

V závěru filmu je zachycena snaha obdivovatelů Bonnie a Clydea vzít si nějaký suvenýr či si mrtvé alespoň vyfotit. Do města Arcadia v Louisianě přivezli vozidlo, ve němž byla mrtvá těla a davy lidí se k tělům otevřeným oknem snadno dostaly. Reportér rangerům nabízí 1000 dolarů za rozhovor, ti ale odmítnou a za zvuků rádia, hlásajícího osvobození národa od zločinců, mlčky odchází. Vypínají rádio a společně odjíždí pustinou pryč, pravděpodobně domů, čímž je zakončeno poslední společné dobrodružství.

Na závěr jsou umístěny nediegetické titulky hlásající dodatečné informace k reálnému příběhu, například kolik lidí přišlo gangsterům na pohřeb, poukazující tak na skutečnou slávu a oblibu obou zločinců.

3.4 Srovnání filmů mezi sebou /závěr/shrnutí

Pro tuto dvojici jsem zvolila filmy *Bonnie and Clyde* (1967), *The Bonnie Parker story* (1958) a *The Highwaymen* (2019). Ve filmu *The Bonnie Parker story* je protagonistkou Bonnie, která je zobrazována jako feministická ikona, která má vždy kontrolu nad jakoukoli situací, jde o ženu, která ačkoliv dokáže projevit náklonnost muži, nenechá se jím ovládat. Až do samého konce snímku je ve vedoucí pozici a má v gangu hlavní slovo. Clyde Barrow, který je v tomto filmu spíše vedlejší postavou, má pozměněné jméno na Guy Darrow. Ztvárnění Guye i postava manžela Dukea, jsou zde potlačeni na pozadí ve

stínu hlavní antihrdinky. Ačkoliv se v některých částech filmu snaží zaujmout nadřazenější pozici nad Bonnie, nedaří se jim. Tento film není přesnou reprezentací skutečných životů tohoto páru, ale spíše se u nich pouze inspiroval. Žánrově jde spíše o gangsterku soustředící se na divácký zážitek, akčnost scén a fikčnost fabule se liší od následujících dvou snímků, které se realitě blíží více. V této verzi reprezentace naprosto chybí přirovnání k postavě Robina Hooda, jako tomu je ve zbylých dvou verzích.

The Highwaymen, nejnovější ze zmíněných, je postaven na životech dvou postarších texaských rangerů Franka Hamera a Maneyho Gaulta, kteří se postarali o to, aby byla dvojice gangsterů konečně dopadena. Záběrů na samotné zločince se v tomto snímku vyskytuje velmi málo. Bonnie je zde zobrazena jako elegantní žena v šatech, lodičkách a se zbraní v ruce. Její život nastiňuje rozhovor mezi jedním z rangerů a policistou, který mladou ženu znal již od dětství. Clydea ve filmu představuje jeho otec, pan Barrow, jenž se syna z části zastává a z části žádá o jeho dopadení. Případ Bonnie a Clydea je zachycován z úhlu strážců zákona, kteří se snaží dopadnout zločince přechající před trestem. Zatímco ostatní filmy jsou koncipovány jako utíkání před „něčím“, tento film je naopak vnímán jako snaha polapit „něco“ utíkajícího. *The Highwaymen* několikrát poukazuje na fakt, že dvojice byla již ve své době velice populární, prostí lidé se jich zastávali, kolem jejich auta stávalo mnoho obdivujících. Explicitně zde byli označeni „jako Robin Hood“. Nejvíce jejich popularitu vystihuje závěr, kdy městem projíždí automobil s jejich mrtvými těly, neboť i tehdy jej obklopují davy lidí, z nichž někteří se snaží do automobilu dostat a přivlastnit si nějaký suvenýr na památku. Divák má, v kontrastu s filmy z roku 1958 a 1967, možnost fandit druhé straně, v předchozích snímcích byl konzument obsahu veden k tomu, aby obdivoval zločince, kdežto v *The Highwaymen* se divák může vžít do role kladných postav a neromantizovat tak zločince.

Film *Bonnie a Clyde* z roku 1967 zobrazuje Bonnie jako ženu podřízenou svému muži, snadno ovlivnitelnou, jako například v momentě, kdy Barrow zmíní, že se mu nelíbí styl jejího účesu, se bez váhání upraví a pozmění účes. Parker, kterou ztvárňuje Faye Dunaway, je sexuálně nabytá osobnost, což dokazuje scéna, v níž svého přítele vášnivě líbá, on ji však odmítá, necítí k sexuální přitažlivost. Clydea snímek zachycuje jako vůdčí osobnost gangu, který vykrádá banky, nepředstavuje však typicky maskulinního muže, nýbrž spíše muže, který, ačkoliv se cítí být dominantní, má v některých situacích strach. Oblíbenost dvojice vyplývala především z toho, že byla přirovnávána, jak je zmíněno i ve

filmu *The Highwaymen*, k postavě Robina Hooda. Že běžné obyvatele neokrádali, je zachyceno ve scéně jednoho z bankovních přepadení, kde se Clyde ptá na bankovky položené na pultu. Po zjištění, že jde o majetek přihlížejícího muže, tedy běžného obyvatele, ne bankovního pracovníka, Clyde mu pokyne ať si peníze nechá a nadále se zaobírá loupeží banky.

Film z roku 1967 a 2019 mají společné zobrazení děje ve stejné časové období, působí jako zachycení skutečnosti (fabule) z dvou různých pohledů, stran dobra a zla. Snímek z roku 1958 je více fikční, a ačkoliv se dá vnímat jeho podobnost s filmem *Bonnie a Clyde* díky stejnému pohledu na fabuli, tedy zachycení pohledu zločinců, jde spíše o naraci zcela jiné fabule.

4 Filmové reprezentace Teda Bundyho

Ted Bundy je v populární kultuře reprezentován též ve velké míře, stejně jako Bonnie a Clyde. Důvodem jeho oblíbenosti mezi autory je pravděpodobně fakt, že jeho soudní proces byl velmi medializován již během jeho života, jde o velmi podivuhodného muže, který byl charismatický, vzdělaný a mezi ženami oblíbený a zároveň sadistický a nebezpečný.

K dispozici je mnoho zvukových záznamů jeho rozhovorů z cely smrti, fotografií z míst činu, videozáznamů, záznamů FBI, a proto mohlo vzniknout mnoho knih, filmů a seriálů. Knihy sepsali také lidé, kteří se s Tedem osobně setkali a my tak známe stejnou fabuli z více úhlů. Mnou vybrané filmové reprezentace vznikly převážně na základě knihy, či přímo na základě rozhovorů s Bundym, proto je větší pravděpodobnost, že odráží skutečnost.

4.1 *The stranger beside me* (2003)

Film *The stranger beside me*, jehož název byl do češtiny přeložen jako *Cizinec po mém boku*, vznikl v roce 2003 pod vedením Paula Sharpira. Základním zdrojem pro tento snímek bylo životopisné dílo od Ann Rule, která se s vrahem osobně znala. Kniha byla poprvé vydána v roce 1980 a název knihy je totožný s názvem filmu (Rule, 2022).

4.1.1 Formální stránka filmu

Narace díla *The Stranger beside me* začíná totožnými scénami s těmi nacházejícími se v polovině filmu, kdy dochází k Bundyho zatčení. Následuje scéna retrospektivní, odehrávající se před sedmi lety a další změna v naraci diváka přesouvá do přítomnosti, v níž se již chronologicky odehrává zbytek narativu. Jde tedy o anachronické zobrazení CABCD, přičemž scéna C (zatčení) je zde zachycena dvakrát a scéna A se odehrává 7 let před B. Časově film zachycuje roky 1971 až 1989, prostorově je velice rozmanitý, kromě různých států USA (Seattle, Florida, Utah), zobrazuje veřejná místa, soukromá obydlí, vozidlo v pustině, budovu soudu, nebo věznicí. Dramatické scény film podporuje hlasitou hudbou, roztřesenými záběry či fokusováním kamery nohy běžící postavy. Statická kamera je zde využívána pro klidné scény a též je využíváno více úhlů pohledu, které snímá větší množství objektivů.

4.1.2 Stručné shrnutí děje či důležité poznatky

Film je uvedený velice stručným popisem sebe sama a zdůrazňuje fakt, že se jedná o reprezentaci skutečných událostí. Divák tak může vnímat hrůzu činů do větší hloubky, neboť bude mít na paměti, že nejde pouze o fikci.

První hrané scéně předchází nediegetický titulek informující, že následující scéna se odehrává na Floridě v roce 1978. Vrah, ztvárněný hercem Billym Campbellem, nese mrtvé tělo ženy a kráčí opuštěnou krajinou. Pokládá ji do rozpadlé stavby a aplikuje na její rty rtěnku. Čin vypovídá o Tedově sklonům k nekrofilii, ke které se později skutečně přiznal. V následujícím prostřihu je noční záběr na jeho zadržení policií, při kterém je značně nervózní a viditelně se potí. Následuje stříh na scénu, v níž vrah velkým nožem porcuje již zmíněné tělo ženy. Tento úvod divákovi stručně nastíní děj filmu, který je vyprávěn na úrovni vědění postav. To znamená, že divák zná podstatné informace, ale filmové postavy se k těmto informacím teprve musí postupně dostat (Kokeš, 2015, str. 20).

Pomocí nediegetického titulku „seven years earlier“ a následné scény, se děj retrospektivně vrací 7 let zpět do dob, kdy Ted s Ann, ztvárněnou Barbarou Hershey, společně pracovali v krizové lince prevence sebevražd. Bundy je zde zobrazen jako starostlivý muž, pokoušející se zachránit život dívky jménem Sally. Jako společenský a šarmantní je zobrazen též ve scéně v restauračním zařízení, kde spolu dvojice vede konverzaci.

Další titulek posouvá děj o tři roky později, kdy Ann, spolupracující na vyšetřování vraždy patnáctileté dívky, hovoří s bývalým kolegou o případu. Ann totiž bývala policistka a nadále pomáhá s případy.

Film je doplněn o akční prvky, skládající se z nahodilých prostřihů na záběry, týkající se samotných zločinů. Například mezi rozhovorem matky Ann s dcerou a politickou akcí, se nachází několikavteřinový stříh na běžce nacházejícího lidské ostatky.

Politickou akci naplánoval sám Bundy, jde o republikánskou akci konanou za účelem výběru financí. Ted zde seznamuje Ann s guvernérem a také se svou ženou Margo. Ženy společně hovoří o Tedovi a Margo vypráví o Tedově zálibě v Anniných knihách. Vrah

stále působí bezproblémově a ve spojitosti s oběma ženami velice pozitivním dojmem. Zmíněný je i Tedův a Margin plán o svatbě značící romantickou povahu Teda.

Velkým kontrastem je následná scéna z policejního prostředí, v níž se Ann telefonicky dozvídá o dalších obětech neznámého vraha. Jde o šest atraktivních dívek vysokoškolského věku. Ve společném rozhovoru mezi Ann a detektivy je explicitně popsán drastický způsob vraždy a znásilnění, vrah je přirovnáván k Bostonskému škrtiči, sériovému vrahovi.

Následná scéna již zachycuje Teda jako lovce číhajícího na svou oběť, prohlíží si totiž mladé dívky v restauračním zařízení. Kamera je soustředěna na sledované dívky, které jsou Tedem následovány v momentě kdy opouští budovu. Až v okamžik, kdy si vrah stoupá a otáčí se na svou pravou stranu, čelem ke kameře, má divák možnost vidět jeho ruku v sádře. Následuje akční záběr v podzemních garážích, v němž se Ted pomocí své sádry snaží emočně vydírat jednu z vyhlídnutých slečen, žádá ji o pomoc s porouchaným vozidlem. Je však zřejmé, že jde o jeho první pokus, neboť působí nervózně a zamotává se do vlastních lží. On se ale nevzdává a stejný trik zkouší i na další dívku, ta ochotně přispěchá na pomoc, což se jí vymstí, neboť ji Ted udeří páčidlem do zadní části hlavy. Explicitně je zobrazeno i samotné omráčení oběti, série prostřihů mezi obětí je střídána kontrastními záběry z domova: Ted přináší své ženě kytici, alkoholický nápoj a společně tančí. Ironická je také jeho poznámka o tom, že bude slavit už jen to, že je naživu, což se nedá říci o dívce, kterou právě zavraždil.

U Ann doma probíhá diskuze o tom, zda její dcera může navštívit otce, neboť matka ji nechce pustit. V tom okamžiku vejde rodinný přítel, Ted Bundy. Ted až příliš sebevědomě prohlásí, že se není čeho bát a ať mu Ann věří, že její dceři se nic nestane. Tento zvukový můstek byl pro diváka jasným náznakem toho, že Ted je oním vrahem, Ann však nemohla tušit, že na těchto slovech je více pravdy než jen pouhá útěcha. Vrah je stále více neopatrný a používá malé náznaky, že o případu ví více, než by měl. Zvukový můstek je schopnost skrze zmíněnou poznámku upozornit diváka na něco, co film později využije (Kokeš, 2015, str. 38).

Film též zachycuje moment, kdy je Ann nabídnuta možnost, aby o tomto, stále nevyřešeném případě, napsala knihu. Tato scéna odkazuje na fakt, že sledovaný film má knižní základ.

Ve dvacáté minutě Ann poprvé uvažuje nad podobností svého přítele Teda s podezřelým mužem, též Tedem. Souhlasí nejen jméno, ale též značka vozidla a podoba s identikitem. Zároveň ale zmiňuje, že Bundy je velmi dobrý člověk. Detektiv ji ubezpečuje, že v okolí je nespočet mužů jménem Ted se stejnou značkou vozu a že vrah by nepochybně nepoužíval své skutečné jméno.

Kelly Parker, Ann Rule a Bundy se schází v restauračním zařízení, Ted zde oznamuje, že byl přijat na univerzitu v Utahu, kde v následujících letech bude studovat práva. Ann využívá tento společný moment a lehce Teda konfrontuje ohledně jejího podezření, Ted však vraha chválí a vyzdvihuje, že si počíná bezchybně. Jde o další náznaky, kdy divák může vnímat vrahovu neopatrnost ve vyjádření, která by mohla vést k jeho odhalení.

Následující scény se odehrávají v roce 1975 v Utahu. Bundy, převlečený za policejního důstojníka, láká svou další oběť ke svému automobilu a aby oběť uklidnil, používá smyšlené historky o těhotné manželce. Dívka však brzy pojímá podezření, vnímá podivnost situace a dožaduje se zastavení vozidla. Ted odmítá zastavit a chce dívce nasadit pouta, aby nemohla utéct. Dvojice se dostává do fyzického konfliktu a dívka vypadává z vozidla, Ted za ní okamžitě běží se snahou ji chytit, ale projíždějící vozidlo jej vyděsí a dívku pouští. Jeho touha po krvi je větší než strach z dopadení, a proto zkouší lákat další oběť. Dívčino bezvládné tělo přenáší na klidné místo, na obličej jí nanáší pudr, což může opět značit jeho nekrofilní sklony.

Ve třicáté minutě je Ted poprvé zatčen, ve svém vozidle skrýval podezřelé předměty na jejichž základě jej vzali do vazby. Mladá slečna, kterou nechal, jak zmíněno v předchozím odstavci, uprchnout, ho měla identifikovat. Detektiv předkládá Tedovi fotografie obětí a naznačuje, že je podezřelý z jejich vraždy. Bundy nařčení odmítá, načež se mu dostává odpovědi, že se v jeho vozidle našel pasující klíč od pout, které měla zmíněná svědkyně napůl nasazené, a proto zůstává veden jako podezřelý. Další scéna zachycuje Ann poslouchající rádiový přenos oznamující Tedovo zatčení, načež se Ann téměř zhroutí. V tutéž chvíli proběhne telefonní hovor mezi Tedem a Ann, vrah se snaží působit na city své přítelkyně, zdůrazňuje fakt, že svědkyně uvedla mylné informace a on byl tak zatčen naprosto neoprávněně. V následujících scénách je stále více zřejmé, že vrahem je skutečně Ted Bundy. Identifikovali jej čtyři lidé, žil v blízkém okolí od pohřešovaných

a Ann si zpětně uvědomila, že jí Ted slíbil něco, co jí může slíbit pouze vrah (slib, že její dceři se nic nestane), zde jde o návrat ke zmíněnému zvukovému můstku.

Ann se sešla s Tedovou manželkou Margo, ptala se jí na Bundyho podivné chování a Margo skutečně pojmenuje některé podivné souvislosti. Ted si lepil klíč na pneumatiky pod autosedačku, sekáček na maso si bral s sebou do Utahu, četl veškeré články o obětech, sledoval všechny televizní zprávy, byl velice chladný, odmítal mít pohlavní styk bez škrzení a svazování, projevovaly se u něj sexuální deviace. Margo též prozradila, že Bundyho již v minulosti nahlašovala na policii, ale nikdy jej nezatkli.

Ted se později, na zaplacenou kauci, dostává zpět do Seattlu a setkává se s Ann, stále popírá jakoukoliv vinu a následně se jí ptá, zda na něj má nějaké dotazy pro svou knihu. Důležitým momentem je setkání Teda s místní servírkou, která jej poznává a říká si o podpis. Zde je zachycena Tedova popularita, kterou si viditelně užívá a nabízí svůj autogram i Ann se slovy: „jednou by mohl mít velkou cenu“. Toto opět poukazuje na fakt, že Ted vrahem skutečně byl, věděl, že ten podpis bude mít velkou hodnotu, neboť na něj pravděpodobně brzy přijdou a on bude veřejně známá osoba.

Tímto končí pomyslná první část, v níž je Ted stále na svobodě a následuje druhá, která zachycuje život Bundyho po jeho obvinění. V Utahu byl shledán vinným z pokusu o únos, Ann jej zde navštíví a on neustále trvá na své nevině. V roce 1978 z věznice prchá a s novou identitou pokračuje v trestné činnosti, konkrétně se pohybuje v univerzitním spolku, kde je spatřen svědkyní.

Film též zachycuje Ann u terapeuta, rozebírá zde své myšlenky a pocity. Vyčítá si, že Teda nezastavila a také že o něm a jeho obětech píše knihu, tudíž si přijde jako sup, když píše o neštěstí druhých za účelem výdělků. Tyto vsuvky poukazují na fakt, že ačkoliv film reprezentuje život Teda Bundyho, zachycuje informace, které věděla ona a situace, které zažila ona.

Ted je opětovně zatčen ve svém voze, tentokrát se jedná o tutéž scénu z úvodu filmu, jedná se o poslední momenty Teda Bundyho na svobodě. Následuje významná scéna, kdy Ted vchází před novináře a nechává si předčítat své obvinění, chová se povýšenecky, trvá na své nevině a s úsměvem ničí papír s obviněním (Viz příloha č. 5b).

V následujících scénách je vrah vnímán jako humorný muž, jehož problémy prý vyřeší reinkarnace, žertuje na téma křesťanství a vtipný je také při svém vlastním soudním procesu. Soudní proces navštěvovalo mnoho žen, které byly Tedem fascinované a rozhodně si nemyslely, že by byl vrahem. Tak značí jejich překvapení a zklamání v momentě, kdy byl Ted prohlášen za vinného.

Během jednoho ze soudních líčení, kde byl Ted sám sobě právníkem, vyslychal Kelly Parker a zároveň ji požádal o ruku. Kelly řekla, že si jej vezme a Ted prohlásil, že si tedy bere i on ji a nyní jsou manželé, neboť tato slova pronesli před soudem a před mnoha svědky. Následně společně dvojice stráví 20 minut, během nichž Kelly otěhotní a po devíti měsících porodí dceru.

Když byl Ted odsouzen k trestu smrti, soudce překvapivě zmíní, že k Tedovi nechová nenávisť a že jej naopak považuje za velmi dobrého právníka a je tragédií, že o něj svět bohužel přijde. Ted za ta slova uznání děkuje, ale v jeho obličejí se nezračí žádná emoce. Samotné vykonání trestu smrti se pokouší oddálit tím, že za příslibení dalších tří let života, přizná, kde se nachází těla dalších, dosud nenalezených obětí. Toto vyjednávání ale nezafungovalo a 24. ledna 1989 je Ted Bundy neochotně veden na svou popravu, scéna připoutání k elektrickému křeslu je doplněna o dramatickosti Tedovými záškuby a nutností strážníků nastříhávat jeho oděv, aby mu mohli správně na kůži nasadit přístroj.

Film je zakončen z pohledu Ann, která v rozhovoru říká, že nikdy nezjistila, kolik obětí má Ted vlastně na svědomí, ptala se ho na číslo 36, ale on odvětil, ať přidá číslici. Ann však stále netuší, zda tím myslel 37, nebo 136. Tato scéna poukazuje na krutost celého případu. Dále zde Ann rozebírá myšlenku lidí myslících si, že poznají vraha, když jej spatří, ale pravdou je, že do Teda by to nikdo neřekl. Film tedy končí tak, aby se nad tím divák zamyslel.

4.2 *Extremely wicked, shockingly evil and vile (2019)*

Film *Extremely wicked, shockingly evil and vile* je do češtiny přeložen pod názvem *Zlo s lidskou tváří*. Námětem pro tuto konkrétní reprezentaci Teda Bundyho si režisér Joe Berlinger zvolil knihu *The phantom prince: My life with Ted Bundy*, která je společným dílem Elizabeth Kendall s Molly Kendall. (IMDb.com). Samotného Teda Bundyho

ztvárnil herec Zac Efron, celým jménem Zachary David Alexander Efron, narozený 18. října 1987 (Katz, 2012, str. 444). Liz Kendall zahrála herečka Lily Collins.

4.2.1 Formální stránka filmu

Tento film je koncipován anachronicky, úvodní scéna odpovídá zároveň scéně finální a samotný snímek se odehrává retrospektivně. Kromě plynulé narace z pohledu jedné osoby film využívá též televizních záznamů a reportáží. Po závěrečné scéně ve věznici se ve filmu využívá retrospektivního přehrání důležitých filmových momentů jakožto vzpomínek Liz. Film není prostorově konzistentní, zachycuje více států USA, domov Liz, soudní síň, celu smrti a další místa. Časové trvání děje trvalo od roku 1969, kdy se dvojice seznámila, až do roku 1989, jde tedy o rozmezí dvaceti let.

4.2.2 Stručné shrnutí děje

Film je zprvu koncipován jako silně emočně nabitý příběh mladé ženy Liz, která chová romantické city k jistému mladíkovi Tedovi. Hlavním tématem filmu není samotný Ted Bundy, nýbrž vztah slečny k muži, o kterém má iluze a nechce si připustit, že její milý může být zločinec. Až v průběhu narace se divákovi ukazuje pravá tvář sériového vraha.

Fabule děje začíná v roce 1969 v Seattlu, kdy se Liz poprvé setkává s charismatickým Tedem v baru a končí posledním rozhovorem téhož páru před zločincovou popravou a následným textovým dovětkem, kde se uvádí informace o následném životě ústředních postav po smrti Teda, až po současnost.

Syžet je anachronický, v první scéně se divák ocitá v přítomnosti, což je v tomto případě rok 1989, jde o poslední konfrontaci mezi hlavními postavami ve floridské cele smrti. Téměř okamžitě se scéna za použití nediegetického titulku „Seattle 1969“ promění v bar, kde se Liz s Tedem poprvé setkali. Po mnoha krátkých a svižných prostřizích na tyto dvě scény, se narace zafixuje a dále pokračuje retrospektivně v roce 1969.

Již v prvních retrospektivních scénách se objevují prvky, které naznačují, že se jedná o příběh s romantickým základem. V baru spolu dvojice tancuje, políbí se a práce kamery klade důraz na city a vášně. Romantické naladění lze pozorovat na zvoleném hudebním podkresu – piano. Později v noci Ted odváží Liz k ní domů kde přespí, ale nedojde k pohlavnímu styku, neboť je dívka příliš unavená. Zde se Ted projevuje jako gentleman a neodchází ani po zjištění, že Liz je matkou malého dítěte. Ráno je sériový vrah již

v kuchyni, připravil společně snídani a krmí její dítě. Tato část působí velice pozitivně, nic nenasvědčuje tomu, že se skutečně jedná o pachatele tolika kriminálních činů.

Následně se děj posouvá vpřed pomocí méně kvalitního rozřeseného záznamu, představující domácí video, zachycující Vánoce, narozeniny malé dcery a společné chvíle Teda s oběma děvčaty. Tyto záběry jsou rychlými přechody střídány s reportáží z roku 1974, reflektující vraždy tří dívek, již součástí je i identikit pachatele. Tyto prostřihy signalizují dvojí život Teda Bundyho.

„Utah 1975“ je další titulek, uvádějící scénu, v níž je zobrazeno Tedovo první zastavení policií za porušení dopravních předpisů a následné zatčení kvůli přítomnosti podezřelých předmětů v jeho automobilu. Ve věznici podstupuje výslech a identifikaci podle hlasu (viz příloha č. 4b), které napomohou jeho obvinění z násilí, únosu a pokusu o loupežné přepadení. Na kauci je propuštěn domů. Následuje prostřih na Tedův příchod do domu k Liz, která již o zatčení ví a dává mu facku. On se však díky svému charisma a dobrému vztahu s její dcerou ze situace dostane jako nespravedlivě obviněný a dodává, že policie znala jeho jméno, neboť jej někdo nespravedlivě nahlásil. Na Liz je již v tuto chvíli vidět jistá nedůvěra.

Následně se Bundy, coby student práva, vydává do knihovny studovat na nadcházející soudní líčení, zde je vidět způsob, jakým Ted flirtoval s děvčaty, která se tak často stávala jeho oběťmi.

Po návratu domů se Ted znovu projevuje jako ohleduplný a starostlivý člověk, jenž nechce vzbudit svou milou, a proto si čte s kapesní svítilnou pod přikrývkou. Druhý den probíhá v Salt Lake výslech u soudu, Ted je zde konfrontován ohledně zmizení dívek a také se přímo setkává s jednou ze svých obětí, která naštěstí přežila – Carol DaRonch. Bundyho právní zástupce však soud obrátil ve prospěch obviněného. Důvodem byl fakt, že si dívka nebyla příliš jistá a policie jí Bundyho předem ukázala, což vedlo k ovlivnění vzpomínek mladé dívky. Soud byl přeložen.

Následující scéna je jednou z těch, které působí na divákovy emoce, v útulku pro psy Ted plánuje budoucnost s Liz, v níž si chtějí pořídit psa. Potkají zde Tedovu bývalou kolegyni, z dob, kdy pracoval v oddělení pohotovostních složek v Olympii, toto v divákovi vyvolává pocit, že Bundy je důvěryhodný a přátelský člověk.

Záběry šťastného páru, doplněné veselou hudbou, nahrazuje kontrastně tichá a vážná atmosféra soudní síně, kde je Ted shledán vinným a je odvezen do vazební věznice v Utahu. Zde začíná pomyslná druhá část celého filmu, děj se více zaměřuje na Teda Bundyho, na jeho pobyt za mřížemi, jeho telefonáty s Liz a na jeho televizní rozhovory. Těmito televizními reportážemi se dostáváme k Liz jakožto divačce a zároveň jako zoufalé ženě, která si vyčítá nahlášení Teda policii jako podobného osobě na identikitu. Liz propadá alkoholu a přestává odpovídat na Tedovy hovory.

Ted Bundy pracuje na svém vlastním případě v knihovně, kde nemusí mít pouta a odkud po odročení případu Caryn Campbell plánuje útek. Následují akční záběry, zachycující trénink seskoků ze své patrové postele v cele. Postupně mu narostl plnovous, což poukazuje na fakt, že za mřížemi strávil velké množství času. Poté proběhl soud, kde byl prohlášen vinným a pod záminkou hovoru s Liz za zvuků akční hudby prchá z otevřeného okna knihovny. Na svobodě se Ted ukrývá pouhých 6 dní, pak se vrací.

Ve věznici se pár setkává při návštěvních hodinách, Liz již Teda nepodporuje stejně jako dříve, ale donese mu kresbu od dcery Molly, kterou si Ted vystavuje ve své cele. Tento fakt opět poukazuje na to, že uteklo mnoho let od seznámení, neboť dcera již umí malovat a psát. Bundy začíná brečet, když jeho láska odchází se slovy: „Takhle už to dál nezvládám“. Zde vidíme, kladnou tvář sériového vraha, který je schopen citů.

Následuje akční scéna, v níž Ted prchá skrze vlastnoručně vyřezaný otvor ve stropě své cely. Nediegetický titulek oznamuje posun o 2 týdny vpřed, na Floridu. Zločinec je zobrazen na taneční zábavě se dvěma slečnami a po stříhu následuje reportáž o vraždách dvou studentek. Tyto záběry jsou doplněny dobovými snímky ze skutečného místa činu a rozhovorem s kapitánem Burlem Peacockem, který je rovněž autentický.

Policie opět Teda Bundyho zatýká, tentokrát za napadení veřejného činitele. Ve věznici jsou mu násilně odebrány odlitky zubů, které budou později použity jako důkaz. Následuje reportáž, která je téměř dokonale sehraná podle skutečných záběrů (viz příloha č.5 a, c), kdy Ted zesměšňuje šerifa, usmívá se, hovoří k novinářům a chová se velice neadekvátně.

Ve věznici dochází ke střetnutí s Carol Ann, která se kvůli němu stěhuje na Floridu, neboť k němu chová city. Ted prohlásí, že podepisoval vlastní plakát, s nápisem „Hledá se

zločinec.“ Toto poukazuje na fakt, že si Ted připadal jako celebrita, a ačkoliv je vězněn, ženy o něj stále jeví zájem. S Carol zde navázal sexuální vztah a později si ji v soudní síni při příležitosti, kdy má možnost hovořit a vyslyšet ji, vezme za svou ženu. Před vynesením verdiktu poroty o jeho trestu, mu oznamuje, že s ním čeká potomka.

Následující část filmu je zaměřená na hlavní soudní proces, je zde poprvé explicitní popis vraždy včetně usvědčujících důkazů ve formě fotografií a odlitků zubů. Až nyní se divákovi naskytá pohled na to, kdo Ted Bundy skutečně je. Zachyceny jsou i humorné momenty mezi soudcem a Tedem. Bundy zde opět ukazuje svou šarmantní osobnost, což dokazují záběry rozhovorů se slečnami, které veřejný soudní proces sledovaly, všechny byly Tedem okouzleny a mnoho z nich k němu chovalo milostné city.

Film působí na divákovy emoce i v případě, kdy Tedovi hrozí odsouzení k několika trestům smrti a jeho právní zástupce mu doporučuje uzavření dohody o vině a trestu. V této situaci se u vězně objevuje jeho matka, která jej žádá, aby se přiznal a mohl tak zůstat naživu. Vrah se však nepřizná, a naopak oznámí nekompetenci svého právníka, což vyústí v impulsivní rozhodnutí právního zástupce tento případ opustit. Ted tak dostal možnost být svým vlastním právníkem, což poukazuje na fakt, že studoval práva.

V čase 01:12:55 vidíme fotografii zubů, kterou použil dr. Richard Souviron k potvrzení shody otisků na hýždích oběti Lisy Levyové. Ted Bundy, jakožto obhájce, tento důkaz zpochybňoval a označil toto soudní přelíčení za frašku. Součástí tohoto přelíčení byly také humorné scény odkazující k reálnému soudu, neboť soudce si s Bundym často vyměňovali vtipné poznámky, které pobavily všechny diváky (Berlinger, 2019, *Rozhovory s vrahem*). Tento fakt opět poukazuje na to, že vrah působil jako běžný, sympatický muž se smyslem pro humor.

Závěr soudního procesu se týká dokazování, zde se stříhově prolíná obhajoba s obžalobou a scéna působí akčně. Jsou zde zmíněny podrobné náležitosti týkající se vražd a je vyneseno prohlášení o obvinění z dvou vražd prvního stupně a ze tří pokusů o vraždu. Následuje již zmíněná scéna, v níž Carol v cele oznámí Tedovi své těhotenství, ze kterého měl Ted radost. Po 7 hodinách rozhodování, se soudní porota jednomyslně shodla na Tedově vině. Jde o emocionální scénu plnou pláče, zklamání, zoufalství a mimika Teda Bundyho napovídá, že tento verdikt rozhodně nečekal. Soudce prohlašuje, že se jedná o činy kruté, zvrácené a ohavné (odtud název filmu *Extremely wicked, shockingly evil*

and vile), a proto si zasloužil trest smrti elektrickým proudem. Ted Bundy stále trvá na své nevině a o milost prosit nehodlá, neboť to prý není rozsudek pro něj, nýbrž pro někoho, kdo v soudní síni není. Dramatičnost tohoto závěru je zveličena přibližováním záběru na Bundyho obličej, na jeho slzy a poté na prázdnou soudní síň v níž zůstala sedět pouze Carol, hladící si břicho s plodem uvnitř.

Důkazem, že je film stále o Lizině vztahu k této mužské postavě, jsou nadále se opakující prostřihy na tuto zoufalou ženu, doufající, že Ted je nevinen. Zároveň se zde zobrazuje její nový vztah s kolegou z práce, který ji před Tedem chrání vypořádáním telefonní sítě. Lizin přítel jednou přijme Tedův hovor, v němž ji nechal vzkázat, že ji miluje. Zde vidíme jedinou scénu, která poukazuje na fakt, že byl Ted Bundy žárlivým člověkem – po ukončení hovoru a zjištění, že Liz již nečeká a má jiný vztah, se rozzlobil a rozbřečel. Zde by se dalo váhat, zda ji skutečně miloval, nebo jenom nesnesl, že je v jejím životě jiný muž.

Po tomto hovoru je Lizin přítel poprvé konfrontován s tím, že to ona oznámila Bundyho jméno policii. Ve flashbacku divák slyší hovor mezi ní a policistou, který prohlašuje že barva auta, které oznámila, neodpovídá, ale pro jistotu si jeho jméno zapíše. Ona si tak vyčítá, že za tuto situaci může ona a Ted je ve skutečnosti souzen neprávem. Jde o velmi dojemnou scénu plnou vypjatých emocí.

Poslední část filmu je uvedena mezititulkem oznamujícím posun děje o 10 let vpřed. Liz ve své kanceláři dostává obálku, což je ve filmu vnímáno jako poslední dopis Teda Bundyho. Stojí v ní: „Pokud si někdo zaslouží zjistit pravdu, jsi to ty.“ Po této krátké scéně se narace přesouvá do Floridské cely v roce 1989, den před popravou. Formou televizní reportáže, která je v tomto filmu hojně využita, se dozvíme, že Ted dostal denní odklad popravu, neboť chtěl vidět svého psychiatra.

Poté se dostáváme do současnosti, tedy k úplně první scéně filmu, kdy proti sobě sedí Ted Bundy a Liz v místnosti pro návštěvy. Jde o temně nasvícenou místnost, kde se Liz konečně dokáže tváří v tvář Teda zeptat, zda všechny ty hrůzné činy udělal. Přiznává se mu, že jej v roce 1974 na policii nahlásila ona a ptá se ho, zda chtěl někdy ublížit i jí. Nakonec mu ukazuje fotografii ženy bez hlavy, s otázkou „Co se stalo s její hlavou?“. Ted Bundy vše stále popírá a jako důkaz své nevinny používá fakt, že Liz nikdy neublížil. Když viděl fotografii mrtvé ženy bez hlavy, hned se nepřiznal, ale po chvíli naléhání na zamlžené

sklo napsal nápis „HACKSAW“, tedy „pila“. Během tohoto momentu autoři filmu pracovali s retrospektivními prostřihy na samotné napadení a následné usmrcení dívky na fotografii. Když je nápis dopsán, Liz odchází a Ted se slzami v očích nápis maže, aby jej nikdo jiný neviděl.

Dojemnost poslední scény podporuje fakt, že Liz v slzách utíká za doprovodu nediegetického zpěvu operní pěvkyně, záběr je zpomalený a prostřiháván flashback scénami, jakožto vzpomínek na šťastné chvíle. Když mladá žena věznici opouští, nasedá do automobilu ke svému příteli, dceři Molly a společně odjíždí. Během této finální scény s autem jsou divákovi promítány titulky, které obsahují faktické informace ohledně popravy Theodora Bundyho, dalšího života Liz, Molly a Carole Ann s dcerou.

V rámci závěrečných titulků jsou promítány skutečné video záznamy i fotografie ze života a posledního dne Teda Bundyho.

4.3 *No man of God* (2021)

Třetím filmem, který reprezentuje život Theodora Bundyho, je *No man of God* z roku 2021. Stejně, jako předchozí dílo, se i tentokrát jedná o produkci z USA. Žánrově bychom ho mohli zařadit mezi životopisné drama. Režii filmu měla na starost britsko-americká režisérka Amber Sealey. Scénář sepsal Robert Cargill. Tento snímek má v internetové databázi filmů hodnocení lehce nadprůměrné, konkrétně 6,4/10 (tato informace platí k březnu 2023) (IMDb.com).

4.3.1 Formální stránka filmu

Tento snímek vznikl na základě přepisů záznamů FBI, nahrávek rozhovorů mezi Billem a Tedem a také samotných vzpomínek zúčastněných. Tuto informaci sděluje nediegetický titulek ve čtvrté minutě filmu. Kromě narativního způsobu provedení snímku, jsou zde, stejně jako u předchozího *Extremely wicked, shockingly evil and vile*, použity prostřihy na dobové reportáže, ale také záběry umocňující emoce a napětí v určité momenty, jako v případě, kdy Ted bundy popisuje způsob výběru své oběti a následné pozorování jejího každodenního života, se nachází rozmanité prostřihy na osoby ženského pohlaví v běžných situacích lidského dne. Tento konkrétní prostřih má dle mého reflektovat fakt, že obětí násilného činu tohoto pachatele může být skutečně kdokoliv. Podobné prostřihy zdánlivě nahodilých scén film používá v momentě, kdy Bill Hagmaier drží v ruce

časopisy, které Ted považoval za původce svých násilných sexuálních představ. V těchto krátkých prostřizích vidíme záběry na moře, ženy, silonové punčochy, dítě v lyžařské kukle, vstávající chlupy na těle a podobné temně působící snímky doprovázené dramatickou hudbou. Tyto záběry neposunou naraci vpřed, ale jsou důležité, pro pochopení atmosféry daného okamžiku.

Film je koncipován anachronicky, v první scéně se nám naskytne pohled na reportáž ze dne, kdy byl známý sériový vrah Ted Bundy popraven a v rámci úvodních titulků se jmény herců, se děj orientuje pouze na Billa a jeho běžný den. To, co jeho den činí odlišným od běžných obyvatel je fakt, že si ve svém automobilu pouští kazetové záznamy jednoho z posledních rozhovorů s Tedem Bundym. Ve čtvrté minutě filmu se nachází již výše zmíněný mezititulek, který uvádí film. V tomto titulku je divákovi nastíněna důležitost práce FBI a vznik Národního centra pro analýzu násilných zločinů v roce 1984, v jehož týmu byl jako jeden z pěti odborníků vybrán právě Bill Hagmaier. Na základě těchto úvodních informací lze usoudit, že fabule, neboli to, co je tímto filmem vyprávěno (Kubiček, Hrabal, Bílek – *Naratologie*), tudíž příběh Bundyho posledních několik let jeho života, je vyprávěna z pohledu Billa. Záběrů na život samotného vězně je výrazně méně než na člena FBI. Po tomto důležitém titulku se děj odehrává od roku 1985, tudíž se retrospektivně díváme na události, které vedly k poslednímu dni Theodora Bundyho.

4.3.2 Hlavní postavy a jejich zobrazení ve stručném dějovém popisu

Ted Bundy je v tomto snímku nastíněn spíše neutrálně, nedochází zde k žádným romanticky laděným scénám, nýbrž ani k explicitně zobrazeným násilným činům.

V počáteční fázi filmu je Ted velice nedůvěřivý vůči federálním pracovníkům a při prvním setkání s Billem na něj slovně útočí. Poté je ujištěn, že nebude vyslýchán ohledně svých zločinů, ale že Billa zajímá psychologie pachatelů násilných činů. Theodor získává informace o tom, kdo Bill je a jaká je to osobnost. Prostřednictvím tohoto je vidět fakt, že Ted měl vystudovanou psychologii a odhaduje, zda si tohoto muže může pustit k tělu a důvěřovat mu.

V rozhovorech z roku 1986, tedy o rok později, lze vnímat jistý progres ve vztahu mezi oběma muži. Bill na žádost Teda přináší k dalšímu rozhovoru žvýkačku a Ted se s určitou opatrností pouští do analýzy vraha přezdívaného Green River killer. Mluví zde o

pravděpodobných motivech k ukončení jeho násilných aktů, vysvětluje důvod, proč je možné, že je vrah již vyčerpaný, popisuje možný způsob života Green River killera na základě frekvencí jeho činů. Poté pomocí metafory s lyžařem, který touží po lyžování, čte o lyžování a sleduje o tom filmy, vysvětluje touhu člověka páchat násilné trestné činy. Poté nastane změna tématu a Ted si přeje ukončit nahrávání záznamu. V tuto chvíli se společně baví na přátelské úrovni o intimnějších tématech.

O rok později již vidíme přátelskou konverzaci mezi dvěma muži, přičemž Bill vypráví Tedovi humornou příhodu a oba se smějí, poté trochu zvažní a začnou spolu hovořit o svých potomcích. Bill má pětiletého syna, se kterým v závěru filmu telefonuje a Tedovi jeho žena Carol porodila dceru Rose. Ted nahlas přemítá o tom, že jeho dcera se už dostala do věku, kdy začíná chápat to, co o něm okolí a média říkají. Uvádí také, že se s dcerou ani s Carol nevidá, ale že mu moc chybí. Poté muži změní hovor k tématu žen a fotografií, Ted Bundy je denně obklopen dopisy od obdivovatelek a jejich fotkami, on si je však nenechává, ale obchoduje s nimi mezi ostatními vězni. Po vypnutí nahrávání záznamu se Ted svěruje, že si není jistý, zda dokáže v těchto rozhovorech pokračovat, přestal se totiž dostatečně hlídat a obává se, že si k sobě Billa pustil až moc blízko. Potvrzením této domněnky má být fakt, že Bill dokáže velice přesně odhadnout, co by Ted udělal, kdyby se mu hypoteticky podařilo uprchnout z věznice. Následující konverzace se týkají Theodora, jeho vztahů a knih, které byly o jeho osobnosti vydány.

Další mezititulok, stejně jako v předchozích případech, uvozuje rok 1989. Jedná se o poslední rok života známého sériového vraha. Tento fakt je potvrzen již v první scéně, kdy se divák dozvídá o rozsudku smrti podepsaným guvernérem Martinezem. Zde je vidět zobrazení politického hlediska v Tedově případu. Guvernér využil své pravomoci a ukládá trest smrti za 7 dní, nikoliv za 30, nebo 60, které mohl udělit. Tímto chce dosáhnout toho, že bude znovuzvolen do funkce (chce dát občanům důkaz, že bojuje za bezpečnější svět). Ted je ochoten přiznat se ke svým činům za účelem odložení trestu smrti, hovořit však hodlá pouze s Billem.

Ve věznici, kde dochází k opětovnému setkání Billa s Tedem, se nachází i Carolyn, právní zástupkyně Bundyho. Tato žena nechce nechávat Billa se svým klientem o samotě, neboť je to příslušník FBI, Ted ji však ujistí, že je to v pořádku, neboť Bill je jeho nejlepší přítel a není jiná osoba, které by věřil více než jemu. Tato situace potvrzuje, že se mezi muži

skutečně vyvinulo přátelství, a to i přes fakt, že Bundy FBI příslušníky nesnášel. Bill od Teda zjišťuje, že má v plánu použít informace ohledně oběti jako vyjednávací prostředek. Bill svého přítele ptá, kolik má na svědomí obětí a Ted vůbec poprvé přiznává že více, než 30. Dále říká, že vražda dvanáctileté Diane Leach byla omyl, ty ostatní byly jeho volba. Poté Ted Billovi slibuje, že po dokončení všech rozhovorů, které měl kvůli blízcí se popravě naplánované, poví mu vše.

Následující den Theodor Bundy poskytuje dlouhý rozhovor Dobsonovi, který je nábožensky orientován. Ted se pokouší ospravedlnit své činy tím, že za ně může pornografie, ke které měl přístup, když byl velmi mladý. Celý rozhovor byl koncipován jako odstrašovací příklad škodlivosti pornografie. Dobson je s výsledkem rozhovoru velmi spokojen a věří, že Tedovo poselství zachrání mnoho životů. Také však Billovi s Carolyn oznamuje, že guvernér si v žádném případě své rozhodnutí nerozmyslí a Bundy bude popraven. Bill je ze situace zoufalý a unavený, usíná ve své posteli v obleku, jakožto symbol své odevzdanosti osudu.

Ráno se Bill modlí ve svém vozidle, zatímco poslouchá rádiovou stanicí oznamující popravu Theodora Bundyho, která je naplánovaná na následující den. Bill se ve své práci dozvídá, že jakožto osoba, se kterou zmíněný vrah strávil mnoho času, bude muset rozhodnout o tom, zda se nachází v dobrém psychickém stavu a může být odsouzen k trestu smrti. Ted se tento fakt dozvídá při společném rozhovoru ve velkém sále, pravděpodobně jde o tělocvičnu. Ted si uvědomuje, že skutečně brzy zemře a žádá Billa o pomoc při psaní dopisu pro matku. Následně se jej Bill ptá, zda mu konečně poví informace o vraždách. Ted nejprve váhá, ale poté ho chytne za ruce a začne vyprávět.

Theodorovo vyprávění bylo velice explicitní a emočně vypjaté, Bill v určité části zavírá oči, brečí a poté se scéna několika krátkými prostřihy na oba muže sjednotí a příběh vypráví dvojhlasně dohromady, čímž film podpoří dramatickou situaci. Poslední slova však patří Tedovi, říká: „Je moje“. Po této větě Bill odchází do prázdné a temné chodby, kde opře se o zeď. Herec výborně předvedl prázdný pohled, kterým podpořil tíživou atmosféru celé scény. Bill je nešťastný a pravděpodobně mu stále pořádně nedochází co vlastně slyšel.

Následně probíhá rozhovor mezi Billem a příslušným orgánem, který má rozhodnout, zda je Ted způsobilý přijmout svůj trest, či nikoliv. Samotná konverzace divákovi explicitně

zobrazena není, ale z posledních slov komise, které již divák slyší a následného rozhovoru Billa s Carolyn, lze vyvodit, že Bill řekl pravdu takzvaně „zmáčkl spoušť“.

Poslední částí filmu je Tedův poslední rozhovor s Billem. Theodor oceňuje fakt, že i když Bill od prvního setkání věděl, že je Ted vinen, choval se k němu jako přítel. Dále se v Tedovi probírá touha neudělat vládě „radost“ tím, že se nechá popravít a uvažuje o sebevraždě. Toto poukazuje na Bundyho egoistickou povahu, chtěl mít svůj vlastní život a potažmo tedy i smrt, ve vlastní kontrole. Bill se mu neodporuje, ale vysvětluje, že rodiny dívek potřebují jisté ukončení jedné kapitoly jejich života tím, že Ted dostane trest, jaký si zaslouží. Následně Ted pokouší číst Bibli, ale přiznává, že ji nechápe a říká, že netuší, jak Bohu vše vysvětlí. Tímto je poukázáno na fakt, že Theodor Bundy vyrůstal v nábožensky založené rodině a později se sám přidal k církvi, uvědomoval si tedy, že ty činy, které vykonal, byly špatné.

Rovněž zde dochází k jistému prozření, vrah si stěžuje na svou situaci, především na to, že mu guvernér dal pouhých sedm dní na to „být dobrý“, jak uvádí. Načež ho Bill konfrontuje s pravdou, že jeho oběti, neměli ani těch 7 dní na přípravu na smrt, natož pak možnost rozloučit se s matkou, jako měl on. Bundy na střet s realitou chvíli nereagoval, uvědomil si, že má pravdu a začal se modlit. Před Billovým odchodem se Ted ptá: „Už víte, proč jsem to udělal?“, Bill odpovídá: „Protože jste chtěl.“ Tyto dvě věty poukazují na Tedovu přičetnost, bylo jisté, že vrah byl během svých zločinů zcela při smyslech a je tedy plně nesoucí zodpovědnost za své činy. Není již žádných pochyb o tom, zda je Ted způsobilý přijmout svůj trest.

Samotná scéna poprav v tomto snímku explicitně zachycena není. Závěr je opět fokusován na Billa Hagmaiera, který v kanceláři věznice hovoří s mužem přijímajícím hovory pro Bundyho. Tento pracovník věznice Billovi oznamuje, že Tedova rodina obsadila více míst v místnosti pro svědky poprav a Billovi tak nezůstalo místo žádné. Pracovník odchází a Bill zůstává v kanceláři sám, nejspíše si uvědomuje, že toto je konec jedné kapitoly jeho života a dochází mu, jak moc zanedbával svou vlastní rodinu. Využívá proto již zmiňovaný telefon a volá domů. Hovor přijme jeho malý syn, nadšený, že slyší svého otce, vypráví o svých hračkách. Zvuk se v této situaci pomalu vytrácí a soustředí se na dav, který k Billovi doléhá z venku, jedná se o jásot, jež je znamením smrti obávaného sériového vraha Theodora Bundyho.

Nediegetický titulěk, kterým je film završen, informuje o pokračování života Billa Hagmaiera. Podobně jako v předchozím snímku, kde závěr obsahoval informace o Liz, její dceři i Tedově manželce s jeho vlastní dcerou a jejich životě, je i zde tímto zdůrazněn fakt, že hlavní postavou, spíše než Ted Bundy, byl Hagmaier.

4.4 Srovnání filmů mezi sebou

Theodora Bundyho zachycují snímky *Extremely wicked, shockingly evil and vile* (2019), *The Stranger beside me* (2003) a *No man of God* (2021). První dva zmíněné filmy se shodují v tom, že se jejich syžet drží doby do zadržení Teda Bundyho, následně soudních procesů a vykonání trestu smrti. V obou snímcích je Ted zobrazován jako sympatický mladý muž, který se snaží působit jako nevinný, vtipný a charismatický. Přesvědčivě tak oba herci ztvárňují a reprezentují to, jakým způsobem Ted Bundy působil na své okolí. To, že měl Ted spoustu podporovatelek a obdivovatelek, je zachyceno ve filmu *Extremely wicked (...)* použitím dobových záběrů na dav a rozhovory s Tedovými fanynkami. Oba filmy zachycují také reakci brečících obdivovatelek při vynesení rozsudku a potvrzení, že Ted je skutečně tím krutým pachatelem všech zločinů, z jež byl podezřelý. Lidé skutečně dlouho věřili, že osoba, kterou Ted Bundy byl, nemohla být zodpovědná za tolik utrpení a smrti.

Třetím snímkem je *No man of God*, který zachycuje, spíše než samotného Teda Bundyho, člena FBI, jenž má za úkol dělat s Tedem rozhovory, syžet filmu je soustředěn na dobu vrahova pobytu v cele smrti a jde tak o odlišný koncept než u předchozích dvou příkladů. Zde je Ted z počátku nastíněn spíše neutrálně, až mírně negativně, neboť na federálního pracovníka slovně útočí. Postupně při dalších společných setkáních se v Tedovi probouzí jeho humor, přátelskost, šarm i citlivost. Na diváka i zde začíná působit tak, aby s ním soucítil a oblíbil si jej.

Všechny výše uvedené filmy pracují s tím, jak byl Ted Bundy vnímán veřejností v době, kdy byl jeho případ aktuální a soudní proces živě vysílán v médiích. Režiséři se tak dnešnímu divákovi snaží přiblížit a vysvětlit, jak je možné, že sériový vrah mohl být tak dlouho vnímán jako nevinný a velice přitažlivý.

Důležitým krokem pro režiséry bylo herecké obsazení Bundyho, aby přesvědčivě ztvárnil šarmantního vraha, ideálním příkladem je *Extremely wicked (...)*, kam Joe Berlinger pro

roli Teda Bundyho zvolil hvězdnou roli Zaca Efrona a tím se stal pro diváky atraktivním (Bordwell, Thompson 2011).

4.4.1 Detailnější srovnání filmů *No man of God* (2021) s *Extremely wicked, shockingly evil and vile* (2019)

Hlavní rozdíl a zároveň společná věc je způsob, jakým je zvolena ústřední postava. Shodné je určení Teda Bundyho hlavním tématem, nikoliv však hlavní postavou. Ústřední postavy v těchto filmech určují, jakým pohledem se divák bude na vraha dívat. Ve filmu *Zlo s lidskou tváří* je Bundy zachycován z pohledu zamilované dívky, která si nechce připustit, že by její přítel mohl být oním pachatelem tak krutých činů. Rozdílný pohled na Teda má hlavní postava z filmu *No man of God*, Bill Hagmaier, příslušník FBI. Poprvé se spolu setkávají až po Tedově obvinění a divákovi se na něj naskýtá zcela jiný náhled.

V prvním filmu se Liz postupně dozvídá více o tom, kdo její přítel je. Příběh graduje, její city a pochopení vůči němu chladnou, až nakonec pochopí, že se celou dobu jedná o krutého násilníka. Druhý snímek naopak vykazuje opačnou tendenci. Původně si Bill i Ted vzájemně udržují odstup, Bill vnímá Bundyho pouze jako chladnokrevného vraha, se kterým chce udělat rozhovor a Bundy se netají tím, že opovrhuje federálními orgány. Zde se příběh vyvíjí směrem k přátelství, sblížování se a k určitému vzájemnému pochopení.

Oba snímky zakončují titulky, ve kterých stojí informace o pokračování životů obou hlavních postav.

Rozdílný je také časoprostor, ve kterém se oba filmy odehrávají. *Zlo s lidskou tváří* zachycuje děj od doby, kdy se Liz s Bundym poprvé setkali, roky jejich vztahu a zvláště pak období soudních procesů, až po odsouzení k popravě elektrickým proudem. Zde snímek přeskakuje 10 let až k okamžikům těsně před vrahovou smrtí. Druhý film přeskakuje v životě Teda Bundyho až k roku 1985, kdy se zřizuje nové oddělení FBI a Bill se s Tedem poprvé setkávají. Tento snímek trvá až do pár minut po popravě.

Formálně se filmy shodují v anachroničnosti, úvodní scénou obou děl, je závěr vyprávění, tj. poslední výjevy života Teda Bundyho v roce 1989. Následná narace probíhá retrospektivně až do bodu, kdy se dostaneme zpět k úvodní scéně. Součástí obou snímků jsou skutečné dobové videozáznamy a v případě *Zlo s lidskou tváří* také fotografické

snímky. Významným rozdílem sledávám fakt, že první zmíněný je zaměřen na dramatické zpracování scén z Tedova života, soudních procesů, útěků atp., *No man of God* je koncipován jako soubor rozhovorů, zmiňované události z Tedova života nejsou vizuálně zpracovány, ale pouze řečeny v prostoru výslechové místnosti. Dramaticky ztvárněná je zde pouze útržkovitá část života Billa Hagmaiera (domov, kancelář, kolegiální vztahy, automobil).

První film obsahuje mnoho emočně laděných scén, kdy je kladen důraz především na pozitivní aspekty, jakými může být láska, charisma či romantika. Ale později také strach, obavy, nervozita, výčitky a na konec také zklamání. Herci kvalitně zachycují potřebné emoce, které se přenáší i na diváka.

5 Porovnání filmových reprezentací s objekty pozorování a jejich reálným příběhem

5.1 *Bonnie a Clyde*

Film z roku 1958 se s dochovanými fakty shoduje ze všech vybraných reprezentací Bonnie a Clydea nejméně. Bonnie, která je v tomto snímku vůdčí osobností, byla v realitě prý spíše podřízená Clydeovi, který vedl gang ve skutečnosti. Podle již zmíněných informací je nepravděpodobné, že by Bonnie použila střelnou zbraň, ale v tomto filmovém zobrazení zbraň patří k její běžně používané výbavě. Zajímavá je též zvolená úprava jmen mužských postav. Clyde Barrow je zde označován jako Guy Darrow, nejde o velkou změnu jména a není problém dedukcí identifikovat, že jde o reálnou postavu Clydea. Bratr Barrowa, Buck, je ve filmu pojmenován Chuck Darrow, opět lze snadno rozpoznat, že jde právě o Bucka. Bonniin manžel v tomto filmu vystupuje jako Duke Jefferson, v realitě se jmenoval Roy Thornton, tady se podobnost jmen se již vytrácí. Výjimkou není ani změna jména Franka Hamera, jehož fiktivním pojmenováním je Tom Steel. Tato úprava jmen může být znakem toho, že Bonnie Parker je pro snímek nejdůležitější a divákova pozornost by měla být soustředěna právě na ni.

Přítomnost Bonniina manžela je zde zcela fiktivním prvkem, neboť v době, kdy se pár gangsterů seznámil, byla Bonnie skutečně vdaná za muže, ale on byl zrovna ve výkonu trestu a od té doby se ti dva, ač stále sezdání, nikdy neviděli (Hendley, 2007, první kapitola).

Odlišnost je také v datu úmrtí gangsterů, skutečné datum je 23. květen 1934, film zmiňuje červen 1934.

Větší podobnost zobrazovaného narativu s tím, co pokládáme za realitu, splňuje film *Bonnie and Clyde* z roku 1967. Seznámení dvojice je však fiktivní, skutečné seznámení mělo proběhnout v bytě společné přítelkyně obou gangsterů, v tomto snímku se dvojice seznamuje u vozidla před domem Bonnie. Osoba C. W. Mosse, jenž se ke gangu přidává, je fiktivní a symbolicky odkazuje k reálným spolupachatelům Raymondu Hamiltonovi a Williamu Daniel Jonesovi, též označován jako W. D. Jones a také Henrymu Methvinovi. Významným momentem shody s realitou, je smrt Bucka a následné zatčení jeho manželky Blanche, která skutečně vypovídala v neprospěch gangu (FBI dokument, viz

příloha č. 7). Gangster C. W. Moss v závěru své kolegy zrazuje a jeho otec pomáhá s dopadením Bonnie a Clyde, jde tedy o shodný narativ s reálnými životy Henryho Methvina a jeho otce Ivyho.

Nejnovější ze snímků, *The Highwaymen*, lze srovnávat spíše s dokumenty FBI, neboť je film koncipován jako vyprávění ze strany zákona. Úvodní scéna, v níž dochází k osvobození vězňů z vězeňské farmy Eastham, se skutečně udála v roce 1934, stalo se tak 16. ledna a uprchnout se podařilo pětici vězňů (FBI dokument, viz příloha č. 3, část b). Ve filmu je však zobrazena Bonnie střelící ze zbraně, ale podle dochovaných záznamů se mělo jednat o Clyda Barrowa (FBI dokument, viz příloha č. 3, část b).

Scéna, v níž dvojice rangerů obhlíží místo smrti 2 strážníků, odpovídá události poblíž Grapevine, která se odehrála prvního dubna (FBI dokument, viz příloha č. 3, část c, první odstavec). Následně Maney s Frankem překračují hranice státu Oklahoma a zanedlouho se díky rádiovému vysílání dostávají k dalšímu místu činu, tentokrát jde o zaznamenanou událost ke dni 6. dubna (FBI dokument, viz příloha č. 3, část c, první odstavec). Dalším momentem kopírujícím tento FBI dokument je zjištění provázanosti gangsterů s rodinou Methvina, rangeři se vydávají do státu Louisiana s nadějí, že by zde mohli Bonnie a Clyde zastihnout, (FBI dokument, viz příloha č. 3, část c, druhý a třetí odstavec) ale k prohledání domu Ivyho Methvina ve skutečnosti pravděpodobně nedošlo, není o tom záznam. Shoda je též ve faktu, že policisté věděli, kudy budou za dva dny gangsteři projíždět (FBI dokument, viz příloha č. 3, část c, čtvrtý odstavec). FBI záznamy zmiňují okamžitou smrt ve vozidle, která přišla následkem střelby, úkryt ve křovisku a též přítomnost Franka Hamera. Maney Gault v těchto spisech zmíněn není (FBI dokument, viz příloha č. 3, pátý odstavec). Článek od Johna Moweryho na webových stránkách Texaských rangerů však Maneyho přítomnost potvrzuje. Společně s Frankem Hamerem a policisty státu Louisiana měl skutečně dopadnout Bonnie a Clyde (Mowery, 2021). Shodné jsou také informace o Lee Simmonsovi, který rangery přiměl ke spolupráci a též o Miriam Ferguson, guvernérce Texasu (Mowery, 2021). Dle dostupných informací měli oba rangeři žít v sousedství (Mowery, 2021), film však ukazuje velkou vzdálenost mezi jejich domovy. Film *The Highwaymen* se drží historicky podloženými daty a informacemi, ale je doplněn o fikční detaily, například Maneyho problémy s prostatou a časté močení není nikde dohledatelné.

Bonnie a Clyde jsou většinou zobrazováni jako milenecký pár užívající si nekonvenční způsob života. Jejich zločiny filmy zachycují ze tří pohledů, tedy přímo z jejich pohledu coby chudých mladých lidí, kteří si svůj život chtějí užít skrze zločin, z pohledu obyčejných lidí, kteří dvojici obdivovali, fandili jí a také z pohledu zákonů a práva. Filmy dávají divákovi všechny tři pohledy, a ačkoliv v *The Highwaymen* převažuje pohled zákona, ve zbylých pohled Bonnie a Clydea, názory ostatních stran jsou vždy alespoň částečně zachyceny a jsou zřetelně rozpoznatelné.

5.2 Ted Bundy

Filmy reprezentující život Teda Bundyho nejsou natolik vzdálené realitě jako *The Bonnie Parker story*, všechna tři vybraná díla jsou z velké části založena na dostupných informacích.

Film z roku 2003 vznikl podle knihy od autorky Ann Rule, se kterou se Ted seznámil v krizovém centru, v němž v roce 1971 skutečně pracoval. Odlišností od reálného příběhu Teda Bundyho jsou jména postav, zatímco Ann Rule, která je autorkou předlohy, se jmenuje stejně, postava Margo, Tedova přítelkyně, zřejmě reprezentuje Elizabeth Kloepfer. Změna jména proběhla také například u Carol Ann Boone, která s vrahem vstoupila do manželství, zde vystupuje jako Kelly Parker. Film naznačuje nekrofilní sklony Teda Bundyho, které Ted skutečně potvrdil a shoda se vyskytuje také ve způsobech, jakým lákal mladé studentky k sobě do vozidla, skutečně používal sádrové obvazy a využíval naivity dívek. Zachycení známé scény (viz příloha č. 5, b), v níž Ted očividně pohrdá justičním systémem, též odpovídá reálné události (viz příloha č. 5, a). Vrah je zde vyobrazen jako vtipný muž, vedoucí vlastní soudní řízení jako právní zástupce, tyto informace souhlasí s realitou. Vražda v univerzitním spolku Chi Omega (Michaud, 2019, str.130) je zde zobrazena jako ve spolku Sigma Omikron Epsilon. Velký počet zločincových obětí zdůrazňují úvahy, zda číslicí navíc myslel 136, nebo 37, podle záznamů jich sám Ted potvrdil 37 (Lewisová, 2012, str.36).

Film *Extremely wicked, shockingly evil and vile* zachycuje život Liz Kendall a její dcery Molly a též život Teda Bundyho. Liz Kendall je pseudonymem ženy Elizabeth Kloepfer, pod kterým vznikla její kniha. Herecké ztvárnění reprezentovaného díla je doplněno o fotografie a reportáže z reálného případu, což podporuje dojem pravdivého příběhu. Výrazným rozdílem mezi pravdou a fikcí je nápis „HACKSAW“ kterým měl Bundy

potvrdit svou vinu své přítelkyni Liz. Té však pravdu nikdy neřekl a vždy trval na nevině (Adebowale, 2019). Film též zachycuje vzájemný idylický vztah mezi Tedem a Liz, realita byla spíše taková, že Bundy hodně trpěl žárlivostí, neustále Elizabeth kontroloval, pokusil se o její vraždu (Kendall, 1981). Shoda děje s domnívanou realitou je vysoká, neboť film vznikl podle knihy Kendall a zároveň film režíroval stejný muž, jako dokument *Rozhovory s vrahem*, podobnosti scén jsou natolik detailní, že jde poznat snaha o co největší realismus viz. příloha č. 4 a) a b), či příloha č. 5 a) a c) a příloha č. 6 část a) a b).

Nejnovější z filmů je založen na prepisech rozhovorů, které mezi sebou vedli Ted Bundy a Hagmaier během Bundyho pobytu v cele smrti. Informace tedy pochází od samotného Teda Bundyho a také ze zápisů Billa Hagmaiera, které si během diskuzí vedl. Film se tak soustředí na samotné konverzace mezi oběma, fiktivní části zde představují doprovodné scény soustředěné na FBI agenta Billa a jeho vnitřní pocity, vnímání situace a jeho život mimo rozhovory s Bundym. Mezititulek ve čtvrté minutě filmu vysvětluje okolnosti vzniku těchto rozhovorů a také vysvětluje, kdo je Bill Hagmaier. Podle informací z dokumentu *Rozhovory s vrahem: Výpověď Teda Bundyho*, jsou uvedené informace správné a následující scény ze sídla FBI dávají divákovi možnost, vžít se do situace v níž Hagmaier skutečně byl. První společné setkání dvojice je ve filmu nastíněno více otevřeněji, než skutečně proběhlo, reálný rozhovor byl mnohem kratší. Už na základě prvního rozhovoru si Bill u Teda získal alespoň nějakou důvěru díky upřímné odpovědi na Tedovu otázku ohledně smrti, filmový rozhovor je mnohem delší, Ted je v něm více vyhraněn proti FBI, opovrhuje federálními úřady, ale zároveň se snaží o Billovi získat více informací. Ted před koncem filmového rozhovoru vede filozofický monolog, zde jde o fikci, která není zachovaná v záznamech prvního setkání. Druhý rozhovor zachycen v této reprezentaci, se podle titulku odehrává v roce 1986, Ted v něm Billovi stále nedůvěřuje, ale již pomáhá s identifikací vraha z Green River. Podle skutečných záznamů rozhovoru Bundy pomáhal profilovat případy jiných zločinců, lépe definoval psychologii sériových vrahů a tento snímek s těmito fakty pracuje. Naraci filmu podporuje herecké ztvárnění situace, přidání pseudo filozofických rozvah mezi dvojicí a zachycení emocí obou postav. Následující rozhovor zobrazuje posun ve vztahu mezi Billem a Tedem, který je na přátelské úrovni. Bundy mluví o své dceři Rose, o Ann Rule, která o něm napsala knihu a též zmínil knihu od své bývalé přítelkyně Liz. Obě knihy skutečně vyšly již během Bundyho života a je reálné, že o nich mohl mluvit. Film zachycuje rozhodnutí

guvernéra Martineze o Bundyho popravě do sedmi dní a následné vrahovy snahy o získání více času díky dohodě o přiznání. Ted se podle dokumentu *Rozhovory s vrahem*, rozhodl přiznat 3 dny před popravou, 2 dny před popravou hovořil s Bobem Kepplem jemuž přiznal se k nekrofilii, den před popravou dokonce vyhrožoval sebevraždou, ale nakonec skončil u modlitby (Berlinger, 2019). Tyto prvky film zachycuje, ale Bob Keppel nebyl zmíněn. Závěr filmu zachycuje jásos davu v moment vykonání popravu sériového vraha, Bundymu před věznicí skutečně stál velký dav jeho odpůrců čekajících na popravu (Berlinger, 2019).

Zločinec je v médiích zobrazován jako sympatický a charismatický muž, často se poukazuje na jeho oblíbenost u žen. Některé reprezentace vzbuzují v divákovi soucit a souznění s vrahem, což by jistě nemělo být záměrem tvůrců, neboť připravil o život přes třicet mladých dívek. Filmy se však pokouší odrazit skutečnost, tedy že vrah byl i během života charismatický a lidé nevěřili, že právě on mohl být vrah, a proto je považováno za přijatelné, že je zobrazen v pozitivním světle a není to pobuřující a neuctivé vůči zesnulým obětem.

Závěr

Filmové reprezentace zločinců jsou pojaty různými způsoby, některé, například *The Bonnie Parker story* se inspirovaly skutečným příběhem pouze okrajově. Tento konkrétní snímek byl přizpůsoben dobovému zájmu o feminizmu v USA, jde o obraz doby jeho vzniku. Jiný film byl koncipován spíše jako co nejdůvěhodněji herecky ztvárněný dokument, či biografie, příkladem je film *Extremely wicked, shockingly evil and vile*, kde je vidět snaha o výstižné ztvárnění historických záznamů a scén s reprezentovanou osobou a zobrazení doby zločincovy přítomnosti.

Reprezentace života Bonnie a Clydea či Teda Bundyho nejsou vždy zachycovány z pohledu samostatných zločinců, ale v mnoha případech jsou vnímány z pozice lidí, kteří s nimi jakýmkoliv způsobem interagovali. Takto vznikly filmy *The Highwaymen*, *Stranger beside me*, *Extremely wicked, shockingly evil and vile* i *No man of God*. Zvolení tohoto způsobu zachycení životů reálných osob je pro tvůrce výhodné, neboť nemusí kopírovat pouze jednu stranu událostí, ale přidáním jiného pohledu se do děje přidá dynamičnost a kontrast dobra a zla.

Zločinci jsou ve filmech zobrazeni různými způsoby, které v práci též zaznívají.

Práce zachycuje základní informace o zmíněných osobách, následně formálně i obsahově rozebírá jejich reprezentace a poté srovnává mezi sebou v rámci způsobu reprezentací i v kontrastu s realitou. Každý z filmů obsahuje alespoň nějakou část fikce, neboť všechny z uvedených filmů nejsou pouhé biografické dokumenty, ale hraná díla, jejichž narativ musí být smysluplný a plynulý, proto je třeba vkládat fiktivní informace, aby dílo tvořilo ucelený příběh, a ne pouhý shluk náhodných faktů. Fiktivní prvky jsou ve filmech využívány pro lepší divácký zážitek, k vytvoření napětí, zábavných momentů či esteticky zajímavých scén.

Z práce plyne, že Ted Bundy je zobrazován spíše realisticky, zatímco Bonnie a Clyde byli tak velkým fenoménem, že mohl vzniknout film, který se jejich životem pouze inspiroval, a kromě základní kostry díky níž víme, že inspirací byl právě život Bonnie, se jedná o fikci. V době vzniku *The Bonnie Parker story* stále žili lidé, kteří si oba zločince pamatovali, a proto nebylo nutné kopírovat jejich životní příběh jako biografii, ale bylo možné využít známých jmen pro zcela nový narativ.

Seznam použité literatury

ADEBOWALE, Temi. *Did That Ted Bundy 'Hacksaw' Moment Really Happen?*. Pulse [online]. 09.05.2019. Citováno [2022-08-22]. Dostupné z: <https://www.pulse.com.gh/lifestyle/mens-health/did-that-ted-bundy-hacksaw-moment-really-happen/2gxn921>

BECHYNKOVÁ, Lucie a Barbora KRČMOVÁ, epizoda 24. In: *Opravdové zločiny*. [podcast]. 2020c. Citováno [2023-04-04]. Dostupné z: <https://www.opravdovezlociny.cz/epizoda.php?e=ee091t>.

BECHYNKOVÁ, Lucie a Barbora KRČMOVÁ [Opravdové zločiny]. Domovská stránka [kanál YouTube]. YouTube. Načteno [2023-04-04] z: <https://www.youtube.com/@opravdovezlociny>

BÍLEK, Petr. A, Jiří HRABAL a Tomáš KUBÍČEK. *Naratologie: Strukturální analýza vyprávění*. Dauphin, 2013. ISBN 978-80-7272-592-2.

BLÁHOVÁ, Jindřiška. *Vraždy z gauče*. S. 57–59. Respekt [online]. 2018. Citováno [2022-12-03]. Roč. 29, čís. 35, s. 57–59. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2018/35/vrazdy-z-gauce>, ISSN 0862-6545.

Bonnie and Clyde [film]. Režie Penn Arthur. USA, Warner Bros, 1967

Bonnie and Clyde: Dead and Alive [tv seriál]. Režie Bruce Baresford. USA, Sony Pictures television, 2013

BORDWELL, David; THOMPSONOVÁ, Kristin: *Umění filmu. Úvod do studia formy a stylu*. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze, 2011. ISBN 978-80-7331-217-6.

BRICKER, Tierney. *Netflix's New Ted Bundy Movie Is Finally Out: Here's Everything They Changed About His Shocking Life*. Entertainment News [online]. E! Entertainment Television, 03.05.2019. Citováno [2022-08-22]. Dostupné z: <https://www.eonline.com/news/1037376/netflix-s-new-ted-bundy-movie-is-finally-out-here-s-everything-they-changed-about-his-shocking-life>

CAWTHORNE, Nigel. *Zabijáci: nejzvrácenější vrazi naší doby*. Praha: Mladá fronta, 2009. ISBN 978-80-204-2030-5.

Conversations with a Killer: The Ted Bundy Tapes [seriál]. Režie Joe BERLINGER. USA, 2019.

COOKE, Mervyn. *Dějiny filmové hudby*. Praha: Casablanca, 2011. ISBN 978-80-87292-14-3.

ČINÁTL, Kamil; PINKAS, Jaroslav a kolektiv. *Dějiny ve filmu: film ve výuce dějepisu*. Vyd. 1. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2014. 249 s. ISBN 978-80-87912-11-9.

Extremely Wicked, Shockingly Evil and Vile [film]. Režie Berlinger, Joe. USA, COTA films, 2019

FBI Dallas Field Office. *Bonnie and Clyde*. In: FBI records: The Vault [online]. 1933–1934. Citováno [2023-04-19]. Dostupné z: <https://vault.fbi.gov/Bonnie%20and%20Clyde>

GREIG, Charlotte. *Největší géniové zločimu v dějinách*. Vyd. 1. Frýdek-Místek: Alpress, 2009. 271 s.: Klokan. ISBN 978-80-7362-702-7.

HENDLEY, Nate. *Bonnie and Clyde: a biography*. Greenwood Press, 2007. ISBN 978-03-1333-871-7.

KATZ, Ephraim a Ronald Dean NOLEN. *The film encyclopedia: the complete guide to film and the film industry*. 7th ed. New York: Collins, c2012. ISBN 978-0-06-202615-6.

KENDALL, Elizabeth. *The Phantom Prince: My Life with Ted Bundy*. USA: Madrona, 1981. ISBN 0914842706.

KIRSTY, Danielle. Domovská stránka [kanál YouTube]. YouTube. Načteno [27.04.2023] z: <https://www.youtube.com/@DanielleKirsty11>

KLÍMA, Josef; MIKLICA, Adam [České podsvětí]. Podcasty.cz. Načteno [27.04.2023] z: <https://podcasty.seznam.cz/podcast/ceske-podsveti>

KOKEŠ, Radomír D: *Rozbor filmu*. Brno: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, 2015. ISBN 978-80-210-7756-0.

Krimi příběhy. Domovská stránka [kanál YouTube]. YouTube. Načteno [27.04.2023] z: <https://www.youtube.com/@krimipribehy>

LEWISOVÁ, Brenda Ralph: *Sériovní vrazi: odhalení nejznámějších případů vražd na světě*. Praha: Naše vojsko, 2012. ISBN 978-80-206-1266-3.

MACPHERSON, Myra. *The Roots of Evil*. Vanity Fair [online]. USA: Condé Nast, 1989, Květen 1989, 140-198. Citováno [2022- 08- 22]. Dostupné z: <https://archive.vanityfair.com/article/1989/5/the-roots-of-evil>

MICHALOVIČ, Peter, KAŇUCH, Martin, ed. *Film a kultúrna pamäť*: [zborník príspevkov z 15. česko-slovenskej filmologickej konferencie, ktorá sa konala 10.-13. októbra 2013 v Krpáčove]. Bratislava: Asociácia slovenských filmových klubov, 2014. ISBN 978-80-970-4203-5.

MICHAUD, Stephen G.; AYNESWORTH, Hugh: *Ted Bundy: Conversations with a Killer*. Mirror books, 2019. ISBN 9781912624614.

MONACO, James. *Jak číst film: svět filmů, médií a multimédií: umění, technologie, jazyk, dějiny, teorie*. Praha: Albatros, 2004. Albatros Plus. ISBN 80-000-1410-6.

MOWERY, John. *Maney Gault*. The Official Repository of Texas Ranger Memorabilia: Texas Ranger Hall of Fame and Museum [online]. 21. březen 2021. Citováno [2023-04-19]. Dostupné z: <https://www.texasranger.org/texas-ranger-museum/history/biographies-20th-century-texas-rangers/maney-gault/>

Netflix TOP 10 [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://top10.netflix.com>

No Man of God [film]. Režie Sealey, Amber. USA, XYZ Films, 2021

No Man of God. IMDb.com [online]. Amazon, 1990. Citováno [2022-08-22]. Dostupné z: https://www.imdb.com/title/tt13507778/?ref =nv_sr_srs_g_6

PYM, John. *Time Out film guide*. 13th ed., rev. and expl. London: Random House, 2005. Time Out Guides. ISBN 1-904978-21-5.

ROBBINS, Trina. *Tender murderers: women who kill*. York Beach: Conari Press, 2003. ISBN 1-57324-821-5.

RULE, Ann. *Ted Bundy: vrah po mém boku*. Překlad Helena Hartlová. První vydání. V Brně: Jota, 2022. ISBN 978-80-7565-031-3.

SASTRY, V.V.L.N. *Serial Killer Ted Bundy*. United States: Independently Published, 2020. ISBN 9798568433712.

SCHNEIDER, Paul: *Bonnie and Clyde: The Lives Behind the Legend*. New York: Henry Holt and Company, 2009. ISBN 978-1906779481.

ŠVÉDA, Josef: *Mašínovský mýtus. Ideologie v české literatuře a kultuře*. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2012. ISBN 978-80-87053-75-1.

The Bonnie Parker [film]. Režie Witney, William. USA, American International Pictures, 1958

The Highwaymen [film]. Režie Hancock, John Lee. USA, Silver Productions, 2019

The Stranger Beside Me [film]. Režie Shapiro, Paul. USA a Kanada, Robert Greenwald films, 2003

True crime: edice. Databazeknih.cz [online]. Citováno [2023- 04- 27]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/edice/true-crime-13488/strana-1>

VEBEROVÁ, Veronika; BÍLEK, Petr A.; PAPOUŠEK, Vladimír; SKALICKÝ, David. (eds.): *Jazyky reprezentace. Reprezentace jako teoretický problém ve filozofii a v myšlení o umění a kultuře, v literatuře a filmu*. Praha: Akropolis, 2012. ISBN 978-80-87481-67-7.

VODÁKOVÁ, Alena a Olga VODÁKOVÁ. *Rod ženský: kdo jsme, odkud jsme přišly, kam jdeme?*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. Knižnice Sociologických aktualit. ISBN 80-86429-18-0.

WORD, Ron. *Survivors Are Haunted By Memory Of Ted Bundy 10 Years After Execution*. The Seattle Times [online]. 24.01.1999.Citováno [2022-08-22]. Dostupné z: <https://archive.seattletimes.com/archive/?date=19990124&slug=2940372>

Zlo s lidskou tváří. IMDb.com [online]. Amazon, 1990, 2019. Citováno [2022-08-22].
Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt2481498/>

Zdroje obrazových příloh:

Příloha č. 1 a:

FBI. Bonnie and Clyde In: FBI [online]. Citováno [2023-04-29]. Dostupné z:
<https://www.fbi.gov/history/famous-cases/bonnie-and-clyde>

Přílohy č. 3 a, 3 b, 3c:

FBI. Bonnie and Clyde Part 06 of 07. In: FBI Records: The Vault [online]. Citováno
[2023-04-29]. Dostupné z:
<https://vault.fbi.gov/Bonnie%20and%20Clyde/Bonnie%20and%20Clyde%20Part%2006%20of%2007/view>

Příloha č. 4 a:

Murray, Utah., Police Department. In: Lad bible [online]. 25. ledna 2019. Citováno
[2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.ladbible.com/entertainment/film-and-tv-story-behind-chilling-photo-taken-of-ted-bundy-in-police-line-up-20190125>

Příloha č. 5 a:

BETTMANN. Ted Bundy in Police Station. In: abc NEWS [online]. 13. února
2019. Citováno [2023-04-27]. Dostupné z: <https://abcnews.go.com/US/chi-omega-survivor-ted-bundy-murders-asleep-evil/story?id=60894306>

Příloha č. 6 a:

FOLEY, Mark. Ted Bundy: Archive images from his killing spree and trial. In:
Coloradoan [online]. 7. února 2019. Citováno [2023-04-27]. Dostupné z:
<https://eu.coloradoan.com/picture-gallery/news/2019/02/07/photos-ted-bundy-archive-images-his-killing-spreed-and-trial/2772506002/>

Seznam příloh

Příloha č. 1 a) - originální fotografie Bonnie a Clyde u vozidla

Příloha č. 1 b) - reprezentace stejné fotografie z filmu *The Bonnie Parker story*

Příloha č. 1 c) - reprezentace stejné fotografie z filmu *Bonnie and Clyde*

Příloha č. 2 a) - zachycení smrti Bonnie a Clyde ve filmu *The Bonnie Parker story*

Příloha č. 2 b) - zachycení smrti Bonnie a Clyde ve filmu *Bonnie and Clyde*

Příloha č. 2 c) - zachycení smrti Bonnie a Clyde ve filmu *The Highwaymen*

Příloha č. 3 a) - dokument FBI sepsaný po smrti Bonnie a Clyde, část první

Příloha č. 3 b) - dokument FBI sepsaný po smrti Bonnie a Clyde, část druhá

Příloha č. 3 c) - dokument FBI sepsaný po smrti Bonnie a Clyde, část třetí

Příloha č. 4 a) - originální fotografie z identifikace Teda Bundyho

Příloha č. 4 b) - scéna identifikace ve filmu *Extremely wicked, shockingly evil and vile*

Příloha č. 5 a) - originální fotografie Teda Bundyho

Příloha č. 5 b) - reprezentace stejné scény ve filmu *Stranger beside me*

Příloha č. 5 c) - reprezentace stejné scény ve filmu *Extremely wicked, shockingly evil and vile*

Příloha č. 6 a) - originální fotografie Teda Bundyho nesoucí box se svými poznámkami k případu

Příloha č. 6 b) - reprezentace stejné situace ve filmu *Extremely wicked, shockingly evil and vile*

Přílohy

Příl. č. 1 Bonnie a Clyde, scéna se zbraní v ruce ženy

a) Originální fotografie Bonnie a Clyde

Zdroj: archiv FBI

b) Scéna z filmu *The Bonnie Parker story*

Zdroj: *The Bonnie Parker story*, online, American international pictures, 1958 (printscreen)

c) Scéna z filmu *Bonnie and Clyde*

Zdroj: *Bonnie and Clyde*, DVD, Warner Home Video, 1999 (printscreen)

Příl. č. 2 Bonnie a Clyde, zachycení smrti

a) *The Bonnie Parker story* – vozidlo převrácené na bok

Zdroj: *The Bonnie Parker story*, online, American international pictures, 1958 (printscreen)

b) *Bonnie and Clyde* – smrt dvojice mimo vozidlo

Zdroj: *Bonnie and Clyde*, DVD, Warner Home Video, 1999 (printscreen)

c) *The Highwaymen* – smrt ve voze

Zdroj: *The Highwaymen*, online, Netflix, 2019 (printscreen)

Příl. č. 3 Dokument FBI sepsaný po smrti Bonnie a Clyde (3 části)

a) část první

	U.S. Department of Justice Federal Bureau of Investigation
Washington, D.C. 20535	
I.C. #26-31672	December 14, 1934 (Revised October, 1983)
CLYDE CHAMPION BARROW BONNIE PARKER	
NATIONAL MOTOR VEHICLE THEFT ACT	
<p>Clyde Champion Barrow and his companion, Bonnie Parker, were shot to death by officers in ambush near Sailes, Bienville Parish, Louisiana, on May 23, 1934, after one of the most colorful and spectacular manhunts the Nation had seen up to that time.</p>	
<p>Barrow was suspected of numerous killings and was wanted for murder, robbery, and on state charges of kidnaping.</p>	
<p>The Federal Bureau of Investigation (in early 1930's called the Bureau of Investigation) became interested in Barrow and his paramour late in December, 1932, through a singular bit of evidence. A Ford automobile was found abandoned near Jackson, Michigan, which had been stolen in Pawhuska, Oklahoma, in September of that year. At Pawhuska it was learned another Ford car had been abandoned there which had been stolen in Illinois. A search of this car revealed it had been occupied by a man and a woman, indicated by abandoned articles therein. In this car was found a prescription bottle, which led Special Agents to a drug store in Nacogdoches, Texas, where investigation disclosed the woman for whom the prescription had been filled was Clyde Barrow's aunt.</p>	
<p>Further investigation revealed that the woman who obtained the prescription had been visited recently by Clyde Barrow, Bonnie Parker, and Clyde's brother, L. C. Barrow. It also was learned that these three were driving a Ford car, identified as the one stolen in Illinois. It was further shown that L. C. Barrow had secured the empty prescription bottle from a son of the woman who had originally obtained it.</p>	
<p>On May 20, 1933, the United States Commissioner at Dallas, Texas, issued a warrant against Clyde Barrow and Bonnie Parker, charging them with the interstate transportation, from Dallas to Oklahoma, of the automobile stolen in Illinois. The FBI then started its hunt for this elusive pair.</p>	
<u>BACKGROUND</u>	
<p>Bonnie and Clyde met in Texas in January, 1930. At the time, Bonnie was 19 and married to an imprisoned murderer; Clyde was 21 and unmarried. Soon after, he was arrested for a burglary and sent to jail. He escaped, using a gun Bonnie had smuggled to him, was recaptured, and was sent back to prison. Clyde was paroled in February, 1932, rejoined Bonnie, and resumed a life of crime.</p>	

Zdroj: archiv FBI

b) část druhá

In addition to the automobile theft charge, Bonnie and Clyde were suspects in other crimes. At the time they were killed in 1934, they were believed to have committed 13 murders and several robberies and burglaries. Barrow, for example, was suspected of murdering two police officers at Joplin, Missouri, and kidnaping a man and a woman in rural Louisiana. He released them near Waldo, Texas. Numerous sightings followed, linking this pair with bank robberies and automobile thefts. Clyde allegedly murdered a man at Hillsboro, Texas; committed robberies at Lufkin and Dallas, Texas; murdered one sheriff and wounded another at Stringtown, Oklahoma; kidnaped a deputy at Carlsbad, New Mexico; stole an automobile at Victoria, Texas; attempted to murder a deputy at Wharton, Texas; committed murder and robbery at Abilene, Texas; murder and robbery at Sherman, Texas; another murder at Dallas, Texas; abducted a sheriff and the chief of police at Wellington, Texas; and committed a murder at Joplin, Missouri, and a murder at Columbia, Missouri.

THE CRIME SPREE BEGINS

Later in 1932, Bonnie and Clyde began traveling with Raymond Hamilton, a young gunman. Hamilton left them several months later, and was replaced by William Daniel Jones in November, 1932.

Ivan M. "Buck" Barrow, brother of Clyde, was released from the Texas State Prison on March 23, 1933, having been granted a full pardon by the Governor. He quickly joined Clyde, bringing his wife, Blanche, so the group now numbered five persons. This gang embarked upon a series of bold robberies which made headlines across the country. They escaped capture in various encounters with the law. However, their activities made law enforcement efforts to apprehend them even more intense. During a shootout with police in Iowa on July 29, 1933, Buck Barrow was fatally wounded and Blanche was captured. Jones, who was frequently mistaken for "Pretty Boy" Floyd, was captured in November, 1933, at Houston, Texas, by the sheriff's office. Bonnie and Clyde went on together.

On November 22, 1933, a trap was set by the Dallas, Texas, sheriff and his deputies in an attempt to capture Bonnie and Clyde near Grand Prairie, Texas, but the couple escaped the officers' gunfire. They held up an attorney on the highway and took his car, which they abandoned at Miami, Oklahoma. On December 21, 1933, Bonnie and Clyde held up and robbed a citizen at Shreveport, Louisiana.

On January 16, 1934, five prisoners, including the notorious Raymond Hamilton (who was serving sentences totaling more than 200 years), were liberated from the Eastham State Prison Farm at Waldo, Texas, by Clyde Barrow, accompanied by Bonnie Parker. Two guards were shot by the escaping prisoners with automatic pistols, which had been previously concealed in a ditch by Barrow. As the prisoners ran, Barrow covered their retreat with bursts of machine-gun fire. Among the escapees was Henry Methvin of Louisiana.

Zdroj: archiv FBI

c) část třetí

THE LAST MONTHS

On April 1, 1934, Bonnie and Clyde encountered two young highway patrolmen near Grapevine, Texas. Before the officers could draw their guns they were shot. On April 6, 1934, a constable at Miami, Oklahoma, fell mortally wounded by Bonnie and Clyde, who also abducted a police chief, whom they wounded.

The FBI had jurisdiction solely on the charge of transporting a stolen automobile, although the activities of the Bureau Agents were vigorous and ceaseless. Every clue was followed. "Wanted notices" were distributed to all officers, furnishing fingerprints, photograph, description, criminal record, and other data. The Agents followed the trail through many states and into various haunts of the Barrow gang, particularly Louisiana. The association with Henry Methvin and the Methvin family of Louisiana was discovered by FBI Agents and they found that Bonnie and Clyde had been driving a car stolen in New Orleans.

On April 13, 1934, an FBI Agent, through investigation in the vicinity of Ruston, Louisiana, obtained information which definitely placed Bonnie and Clyde in a remote section southwest of that community. The home of the Methvins was not far away and the Agent learned of visits there by Bonnie and Clyde. Special Agents in Texas had learned that Clyde and his companion had been traveling from Texas to Louisiana, sometimes accompanied by Henry Methvin.

The FBI and local law enforcement authorities in Louisiana and Texas concentrated on apprehending Bonnie and Clyde, whom they strongly believed to be in the area. Then, it was learned that Bonnie and Clyde, with some of the Methvins, had staged a party at Black Lake, Louisiana, on the night of May 21, 1934. Bonnie and Clyde were due to return to the area two days later.

A posse composed of police officers from Louisiana and Texas, including Texas Ranger Frank Hamer, concealed themselves in bushes along the highway near Sailes, Louisiana, before dawn on May 23, 1934. Bonnie and Clyde appeared in an automobile in the early daylight. As they attempted to drive away, the officers opened fire. Bonnie and Clyde were killed instantly.

Zdroj: archiv FBI

Příl. č. 4 Ted Bundy – scéna identifikace

a) snímek z reálné identifikace (Ted Bundy druhý z prava)

Zdroj: Murray, Utah., Police Department

b) scéna identifikace ve filmu *Extremely wicked, shockingly evil and vile*

Zdroj: *Extremely wicked, shockingly evil and vile*, online, Netflix, 2019 (printscreen)

Příl. č. 5 Ted Bundy

- a) fotografie Teda Bundyho, kdy si nechává předčítat obvinění

Zdroj: Bettmann Archive/Getty Images

- b) scéna zachycena ve filmu *Stranger beside me*

Zdroj: *Stranger beside me*, online, Robert Greenwald Films, 2003 (printscreen)

c) totožná scéna z filmu *Extremely wicked, shockingly evil and vile*

Zdroj: *Extremely wicked shockingly evil and vile*, online, Netflix, 2019 (printscreen)

Příl. č 6 Ted Bundy nesoucí box se svými poznámkami k případu

a) reálná fotografie Teda Bundyho

Zdroj: Mark Foley, Associated press

b) Zac Efron v roli Teda Bundyho

Zdroj: *Extremely wicked, shockingly evil and vile*, online, Netflix, 2019 (screenshot)